

372.21

ส829ก

ร.3

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

10 ส.ย. 2541

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุพรรณิกา พึ่งทอง
"

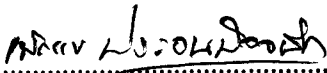
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

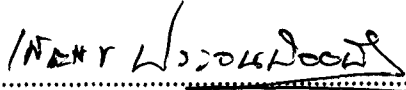
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

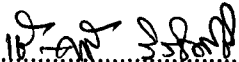
.....ประธาน
(ดร. เพ็ญแข ประจนปัจจนึก)

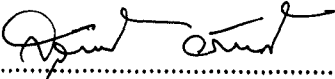
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิตร ทองชั้น)

คณะกรรมการสอบ

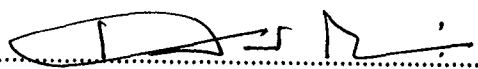
.....ประธาน
(ดร. เพ็ญแข ประจนปัจจนึก)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิตร ทองชั้น)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ไชยศรี วิวิธศิริ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร. เพ็ญแข ประจันปัจฉินีก ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่คอยช่วยเหลือแนะนำ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พিতร ทองชั้น กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่คอยช่วยเหลือแนะนำ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ และ รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากมายแก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ร้อยตรี คณิศร์ศักดิ์ คำแถม ดร. พิมพิใจ เมษฐ์สุขใส และ อาจารย์อรอนันดา วุฒิจันทร์ ที่ได้ให้ความเมตตาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุกท่าน ที่ได้สละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว ที่ให้ความช่วยเหลือในการเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูล อันเป็นผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณพี่ชายของผู้วิจัย ที่ได้สนับสนุนทุนทรัพย์ และขอบคุณเด็กหญิงศศิภาณุจน์ พึ่งทอง บุตรของผู้วิจัย ที่เสียสละและคอยเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุพรรณิกา พึ่งทอง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	แนวคิดและหลักการศูนยบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	9
	การพัฒนาบุคลากร	20
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของมนุษย์	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3	วิธีดำเนินการวิจัย	35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
	วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
สรุป.....	96
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	96
ความสำคัญของการวิจัย	96
วิธีดำเนินการวิจัย	97
สมมติฐานการวิจัย.....	98
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล	99
การวิเคราะห์ข้อมูล	100
สรุปผลการวิจัย	101
อภิปรายผล	108
ข้อเสนอแนะ.....	115
ข้อเสนอแนะทั่วไป	115
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	116
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก	122
หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม	
แบบสอบถาม	
ประวัติย่อของผู้วิจัย	137

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำแนกตามกลุ่มขนาดของศูนย์ และหน่วยงาน 120 หน่วยงาน	36
2 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	49
3 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12	52
4 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กก่อนวัยเรียน	53
5 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการประเมินพัฒนาการ เด็กก่อนวัยเรียน	56
6 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	59
7 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	62
8 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน	66
9 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน	67
10 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน	68

11	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุ แตกต่างกัน	69
12	ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้านของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน	70
13	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน	71
14	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน	72
15	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน	73
16	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการ ศึกษาแตกต่างกัน	74
17	ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกัน	75
18	ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน	77
19	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน	79
20	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มี ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน	80

21	ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจาก การปฏิบัติงานแตกต่างกัน	81
22	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรม เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน	83
23	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน	84
24	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน	85
25	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับ คำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน	86
26	ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ ที่มีขนาดแตกต่างกัน	87
27	ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กที่มีขนาด แตกต่างกัน	89
28	ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์การ อบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน	90
29	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ ครูพี่เลี้ยง	91

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด การพัฒนาการศึกษาทำให้คนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถสูงขึ้น สามารถนำความรู้ไปพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมให้ก้าวหน้าไปด้วย ในทางกลับกัน หากเศรษฐกิจและสังคมมีการพัฒนา ก้าวหน้าไปมาก ๆ การศึกษาก็ต้องเตรียมประชาชนโดยเริ่มจากเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม เพื่อรับกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเยาวชน มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งรัฐ ได้ตระหนักในความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จนมาถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จนถึงปัจจุบันอยู่ในช่วงเริ่มต้นของระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ระบุนโยบายเร่งการพัฒนาเด็กให้ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และให้มีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนระดับ ประถมศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในแหล่งชุมชนแออัดและชนบทห่างไกล ทั้งนี้ได้จัดบริการ ใน 3 รูปแบบ คือ

1. ชั้นเตรียมประถมศึกษาหรือชั้นเด็กเล็ก ใช้เวลาเรียน 1 ปีก่อนเกณฑ์การศึกษา ภาคบังคับ เป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน หน่วยงานที่จัดการศึกษาประเภทนี้ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนเทศบาล สังกัด กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

2. ชั้นอนุบาล เป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน มี 2 หลักสูตร คือ หลักสูตร 2 ปี รับเด็กอายุ 4 ปีบริบูรณ์ และหลักสูตร 3 ปี รับเด็กอายุ 3 ปีบริบูรณ์ เข้าเรียนชั้นอนุบาล หน่วยงานที่จัดได้แก่ โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เป็นต้น

3. ศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน รับเลี้ยงเด็กอายุ ระหว่าง 2-6 ปี ก่อนที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ศูนย์เหล่านี้มีชื่อเรียกแตกต่างกัน เช่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของกรมการศาสนา ศูนย์โภชนาการเด็กของกรมอนามัย สถานสงเคราะห์เด็กก่อนวัยเรียนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 1-2)

ในส่วนของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นความสำคัญและตระหนักว่า การส่งเสริมให้เด็กก่อนวัยเรียนระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้สอดคล้องตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ และให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึงนั้น จึงได้จัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กก่อนเกณฑ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2516 เปิดดำเนินการอำเภอละ 2 แห่ง การดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปตามมติมหาเถรสมาคมในการประชุม เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2516 ในปัจจุบันโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา (กมล รอดคล้าย. 2537 : 56) ต่อมากระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาทั่วประเทศทั้งในเขตเมืองและชนบท ในส่วนของกรมการศาสนา ก็ได้มีการขยายจำนวนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จากจำนวน 315 แห่ง ในปีการศึกษา 2534 เพิ่มขึ้นเป็น 353, 1,865, 2,547, 3,264 และ 3,258 แห่ง ในปีการศึกษา 2535-2539 ตามลำดับ ปัจจุบันศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเปิดดำเนินการแล้วรวมทั้งสิ้น 3,264 แห่ง ครูพี่เลี้ยง 8,257 คน และนักเรียน 190, 971 คน (ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา. 2540 : 4)

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี กรมการศาสนา (2537 : 4) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดหาครูพี่เลี้ยงเพื่อทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยให้คณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติ เช่น มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผ่านการตรวจสอบสุขภาพก่อนปฏิบัติงาน มีวุฒิทางการศึกษาขั้นต้นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไป ในการแต่งตั้งครูพี่เลี้ยงให้เจ้าอาวาสเป็นผู้เสนอชื่อ สำหรับในส่วนกลาง กรมการศาสนาจะเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้ง ในส่วนภูมิภาค ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแต่งตั้งแล้วแจ้งให้กรมการศาสนาทราบ ในกรณีที่ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับการแต่งตั้งมีคุณสมบัติไม่ครบตามที่กำหนด กรมการศาสนา (2537 : 26) กำหนดให้มีการเพิ่มคุณสมบัติโดยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนเกณฑ์ ซึ่งกรมการศาสนาหรือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจัดขึ้น หรือหน่วยงานอื่นซึ่งกรมการศาสนารับรอง

การจัดฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงให้แก่ครูพี่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งจัดโดยกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงร่วมกับสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศาสนามอบหมายให้สำนักงาน

สภาสถาบันราชภัฏดำเนินการในฐานะหน่วยงานที่เป็นหลักในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และเป็นหน่วยงานที่มีสถาบันราชภัฏอยู่ทั่วประเทศที่เปิดสอนภาควิชาการอนุปริญญา มีบุคลากรที่มีความพร้อมที่จะเป็นวิทยากรและเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่ครูปฐมวัยในท้องถิ่น โดยมีหน่วยศึกษานิเทศก์รับผิดชอบการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง สำหรับการดำเนินงานในท้องถิ่นเป็นหน้าที่หลักของสถาบันราชภัฏจัดฝึกอบรมครูปฐมวัยให้ครูพี่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2538 : 1) การจัดฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมครูปฐมวัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้สึที่ดีในการเป็นครูพี่เลี้ยง ให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะครูพี่เลี้ยงที่ดี รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการวิธีการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน เนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2538 : 3) ได้กำหนดหลักสูตรจัดฝึกอบรมระยะสั้น จำนวน 80 ชั่วโมง ระยะเวลาประมาณ 10 วัน ซึ่งประกอบด้วย วิชาหลักการศึกษาปฐมวัย 2 ชั่วโมง วิชาความรู้เกี่ยวกับเด็ก 6 ชั่วโมง วิชาความรู้เกี่ยวกับครู 2 ชั่วโมง วิชาแนวการจัดประสบการณ์ 20 ชั่วโมง คู่มือแผนการสอน 13 ชั่วโมง วิชาการผลิตสื่อและการใช้สื่อ 10 ชั่วโมง วิชาการวัดและประเมินผล 2 ชั่วโมง วิชาสวัสดิการและโภชนาการ 4 ชั่วโมง วิชาความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัดและศูนย์ 2 ชั่วโมง การศึกษานอกสถานที่ 8 ชั่วโมง กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 5 ชั่วโมง การจัดนิทรรศการ 2 ชั่วโมง และกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม 4 ชั่วโมง ครูพี่เลี้ยงที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรจะได้รับวุฒิบัตรการฝึกอบรมทุกคน

ในการจัดส่งครูพี่เลี้ยงเข้ารับการฝึกอบรมครูปฐมวัย กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 1) ได้วางแผนทางปฏิบัติในการจัดส่งครูพี่เลี้ยงโดยให้ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดพิจารณาส่งรายชื่อครูพี่เลี้ยงที่ยังไม่เคยได้รับการอบรมครูปฐมวัย เพื่อขอเข้ารับการอบรมตามสถาบันราชภัฏที่มีการจัดการอบรม โดยให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ รวบรวมและเสนอรายชื่อครูพี่เลี้ยงให้สถาบันราชภัฏดำเนินการจัดฝึกอบรม

แม้ว่าจะมีการอบรมครูพี่เลี้ยงแล้วก็ตาม แต่จากการติดตามประเมินผลโครงการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทั่วประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 85) พบว่าการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงยังมีปัญหา เช่น ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ขาดทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ด้านการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ขาดทักษะในการผลิตและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาดำ ซึ่งมีผลทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งความรู้ที่ได้รับจากการอบรมยังไม่เพียงพอที่จะ

นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้การจัดอบรมก็ได้จัดอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากมีปัญหาด้านความพร้อมในการจัดอบรม ซึ่งเป็นผลให้ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางกลุ่มไม่ได้รับการอบรมเลยก็มี

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จึงเห็นว่าการจัดความรู้ให้ครูพี่เลี้ยงดังกล่าวอาจจะมีเนื้อหาในหลักสูตรและความรู้ที่จัดให้ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูพี่เลี้ยง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง โดยศึกษากับครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการศึกษา ให้ความรู้แก่ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้เกิดทักษะ ความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 จำแนกตามตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดเนื้อหาจัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของครูพี่เลี้ยงต่อไป
2. ทำให้ทราบถึงความต้องการของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการต่อไป
3. ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา ที่อยู่ในพื้นที่เขตการศึกษา 12 ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ใน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 149 แห่ง ครูพี่เลี้ยง จำนวน 372 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มเป็น หน่วย (Unit Sampling) สุ่มตัวอย่างเอามาร้อยละ 80 ของจำนวนประชากรดังกล่าว ได้ศูนย์ที่จะทำการศึกษาทั้งหมด 120 แห่ง จำนวนครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ 271 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนตัวของครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานใน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

4.1.1 อายุ แบ่งเป็น

- ต่ำกว่า 25 ปี
- 25-30 ปี
- สูงกว่า 30 ปี

4.1.2 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น

- จบชั้นประถมศึกษา
- จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย
- จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า

4.1.3 สถานภาพการสมรส แบ่งเป็น

- โสด
- สมรส

4.1.4 ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง แบ่งเป็น

- ต่ำกว่า 1 ปี
- 1-3 ปี
- สูงกว่า 3 ปี

4.1.5 ค่าตอบแทน แบ่งเป็น

- ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท
- เดือนละ 2,500-3,500 บาท
- สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท

4.1.6 ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ที่ปฏิบัติงาน แบ่งเป็น

- ศูนย์ขนาดเล็ก มีเด็กต่ำกว่า 35 คน
- ศูนย์ขนาดกลาง มีเด็กจำนวน 35-70 คน
- ศูนย์ขนาดใหญ่ มีเด็กจำนวน 71 คนขึ้นไป

4.1.7 ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

- เคยได้รับการอบรม
- ไม่เคยได้รับการอบรม

4.2 ตัวแปรตาม ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ใน 4 ด้าน ได้แก่

- 4.2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน
- 4.2.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน
- 4.2.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน
- 4.2.4 ด้านความรู้เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการความรู้ ในที่นี้หมายถึง ความต้องการการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 แบ่งเป็น

1.1 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง พื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หลักการพัฒนาเด็ก ลักษณะพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก วิธีการเรียนรู้ของเด็ก วิธีการจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

1.2 ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาระดับพัฒนาการของเด็กในระยะก่อนวัยเรียน เครื่องมือและวิธีการประเมิน เช่น เกณฑ์การประเมิน การใช้แบบประเมิน และวิธีการบันทึกรายงานพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนของเด็ก เป็นต้น

1.3 ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ประเภทของสื่อ การจัดทำสื่อจากวัสดุ

ท้องถิ่นและวัสดุเหลือใช้ในการสอนเด็กก่อนวัยเรียน การเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน

1.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด หมายถึง พื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการและแนวปฏิบัติในอันที่จะช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กอย่างถูกต้อง และวิธีการสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องของเด็กก่อนวัยเรียน การผลิตสื่อเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

2. เด็กก่อนเกณฑ์ หมายถึง เด็กวัยก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีอายุระหว่าง 3-6 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญมากต่อพัฒนาการของบุคคล ถือเป็นวัยก่อตั้งพฤติกรรมที่ดีที่สุดในตัวบุคคล ในที่นี้หมายถึงเด็กที่อยู่ในการดูแลอบรมของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดสังกัดกรมการศาสนา เขตการศึกษา 12

3. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด หมายถึง สถานศึกษาที่วัดจัดตั้งขึ้นภายในวัด เพื่อให้การศึกษาด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของไทย รวมทั้งการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา มีชื่อย่อว่า “ศดว.”

4. ครูพี่เลี้ยง ในที่นี้หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนและดูแลช่วยเหลือเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด สังกัดกรมการศาสนา ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดให้ทำหน้าที่สอนและช่วยดูแลเด็ก โดยครูพี่เลี้ยงจะได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน

5. เขตการศึกษา 12 หมายถึง อาณาเขตที่รวมหน่วยงานทางการศึกษาโดยแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ และปริมาณงานทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้นำเสนอตามหัวข้อคือ แนวคิดและหลักการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของเขตการศึกษา 12 การพัฒนาบุคลากร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไปนี้

แนวคิดและหลักการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ความเป็นมาของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (กมล รอดคล้าย. 2537 : 56) ถือกำเนิดขึ้นจากที่สมเด็จพระสังฆราชได้ทรงปรารภกับ นายอภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อต้นปีพุทธศักราช 2516 ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ทางคณะสงฆ์พิจารณาหาทางจัดการสอนเด็กและประชาชนให้มีความรู้อ่านออกเขียนได้ ทั้งนี้เพราะแม้ในปัจจุบันมีโรงเรียนในระบบการศึกษาของชาติเป็นฝ่ายรับผิดชอบในการศึกษาของเด็กและประชาชนอยู่แล้ว แต่วัดต่างๆ ก็ได้มีส่วนช่วยเหลือการศึกษาของเด็กและประชาชนอยู่เป็นอันมาก เป็นต้นว่าอนุญาตให้โรงเรียนเกือบทุกประเภททุกสังกัด ใช้ที่ดินของวัดเป็นที่ตั้งโรงเรียนเป็นบริเวณเป็นสนาม ส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ให้ที่อยู่อาศัยแก่นักเรียนโดยการมาเป็นเด็กวัด ศิษย์วัดและช่วยอบรมสั่งสอนนอกเวลาเรียน ตลอดจนให้ความอุปการะแก่เด็กและประชาชนในด้านการศึกษาด้วยประการต่างๆ

ปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาของรัฐที่ยังไม่สามารถแก้ได้ครบถ้วน คือ เด็กในเกณฑ์บังคับให้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ต้องคอยจนถึงอายุย่างเข้าปีที่แปดจึงจะมีโอกาสได้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา และเมื่อเข้าเรียนแล้วปรากฏว่า มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ต้องเรียนซ้ำชั้นอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นเวลาถึงสองปี จึงจะได้เลื่อนขึ้นไปเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทำให้เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินเป็นจำนวนมากในการจัดหาสถานที่เรียน และจัดหาครูสำหรับสอนนักเรียนที่ต้องเรียนซ้ำชั้น จึงนับเป็นการสูญเสียทางการศึกษาที่น่าเสียดายมาก ถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการจะแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้นโดยรัฐจัดการเองและให้เอกชนจัด แต่ก็เป็นการดำเนินการที่จะต้องลงทุนมากทั้งฝ่ายผู้จัด

และประชาชนที่ส่งเด็กเข้าเรียน จึงไม่สามารถจัดโรงเรียนนี้ให้ประชาชนส่งบุตรหลานเข้าเรียนได้ทั่วถึง แม้จะได้เริ่มปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาก็ยังไม่มีท่าทีว่าจะแก้ปัญหาได้ในระยะเวลาอันสั้น

กระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2516 จึงได้คิดโครงการโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ขึ้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยวางแนวทางการดำเนินงานอย่างกว้างๆ ในตอนแรก โดยขอความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์ในวัดให้จัดตั้งโรงเรียนวัดขึ้น โดยให้พระเป็นครูและให้ทำการสอนเด็กที่มีอายุก่อนเกณฑ์บังคับเข้าเรียนในโรงเรียนตามกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา การจัดตั้งโรงเรียนวัดเช่นนี้จะค่อยทำค่อยไป โดยในขั้นต้นเลือกเอาแต่บางวัดที่มีสถานที่กว้างขวางพอสมควร และมีพระภิกษุที่พอจะสามารถทำการสอนเด็กก่อนเกณฑ์บังคับได้ แต่ปรากฏว่าก่อนที่จะกระทรวงศึกษาธิการจะเริ่มดำเนินการตามนโยบายนี้ มีบางวัดได้จัดดำเนินการในลักษณะเดียวกันอยู่บ้างแล้ว และได้ผลดีพอสมควร

การดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อาศัยแนวทางจากกฎหมายอาศรัย พ.ศ. 2506 (ฉบับที่ 4 และฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2506) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการ หรือพระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ อันได้แก่ เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส ไว้ข้อหนึ่งว่า

“ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินการไปด้วยดี”

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและประชาชนให้มีความรู้ขั้นอ่านออกเขียนได้ทั่วถึงแบบโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์นี้ จัดได้ว่า เป็นการศึกษาสงเคราะห์เด็กและการสาธารณสงเคราะห์ประการหนึ่ง และการจัดการศึกษาประเภทใดหรือระดับใดก็ตาม ถ้าสามารถจัดได้โดยวัดหรือพระสงฆ์ โดยที่วัดหรือพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการดำเนินการแล้ว จะเป็นการช่วยให้เด็กหรือประชาชนได้ใกล้ชิดหรือเข้าวัดมากขึ้นและจะมีศีลธรรมมากขึ้น

โครงการจัดตั้งโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2516 (กมล รอดคล้าย. 2537 : 57) ได้รับความสนใจจากวัดและประชาชนอย่างกว้างขวาง กรมการศาสนาจึงได้วางหลักเกณฑ์ตามดำริของ นายอภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2516 ขึ้นเสนอมหาเถรสมาคม ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล ไม่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนแต่อย่างใด
2. ให้ใช้ชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนวัด...”

3. ให้สอนเด็กก่อนเกณฑ์บังคับตามกฎหมาย ทั้งชาย-หญิง อายุตั้งแต่ 5 ปี ถึงย่างเข้าปีที่ 8

4. ให้พยายามสอนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือให้มีความรู้ขั้นอ่านออกเขียนได้ด้วย

5. ครูผู้สอน คือ พระภิกษุสามเณร และจะให้ฆราวาสเป็นครูช่วยสอนหรือครูพี่เลี้ยงก็ได้

6. ความมุ่งหมายของโรงเรียน คือ เตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในภาคบังคับกับอบรมในด้านกิริยามารยาทและศีลธรรม ตลอดจนสอนผู้ใหญ่ให้มีความรู้ขั้นอ่านออกเขียนได้

7. ในชั้นต้นให้จัดตั้งอย่างน้อยอำเภอละ 2 แห่ง

กรมการศาสนา ได้นำเรื่องเสนอมหาเถรสมาคม ซึ่งมหาเถรสมาคมได้ตั้งพระเถระ 3 รูป คือ พระธรรมวโรดม พระมหาโพธิวงศาจารย์ และพระมหารัชชมังคลาจารย์ เป็นผู้แทนมหาเถรสมาคมไปร่วมประชุมพิจารณาเกี่ยวกับกรรมการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตั้งขึ้นเพื่อพิจารณานโยบายของคณะสงฆ์ แล้วได้นำเสนอมหาเถรสมาคมในการประชุมครั้งที่ 6/2516 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2516 ที่ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณาแล้วเห็นด้วย การตั้งโรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์จึงได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่นั้นมา

ในปัจจุบัน โรงเรียนวัดสอนเด็กก่อนเกณฑ์ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา โดยรับเด็กทั้งชายและหญิงเข้าศึกษาตั้งแต่อายุ 3 ปี ถึงย่างปีที่ 6

หลักการจัดการศึกษาในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 17) ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษา ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ดังต่อไปนี้

1. ให้เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการกุศล ไม่เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนแต่อย่างใด
2. ให้สอนเด็กก่อนเกณฑ์ทั้งชาย-หญิง ตั้งแต่อายุ 3 ปี ถึงย่างปีที่ 6
3. ครูผู้สอนคือพระภิกษุสามเณร และให้ฆราวาสเป็นครูผู้ช่วยสอน หรือครูพี่เลี้ยงด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กในด้านต่าง ๆ ก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการลดปัญหาการตกซ้ำซ้อนอันเป็นการสูญเปล่าทางการศึกษา

2. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำสอนของพุทธศาสนาและวัฒนธรรมอันดีงาม
3. เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและท้องถิ่นที่อยู่
4. เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชาวบ้านโดยอาศัยเด็กสื่อสัมพันธ์

หลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

มีหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง ดังต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้ง ต้องตั้งอยู่ในวัด หรือสถานที่ของวัด
2. ผู้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ต้องเป็นเจ้าอาวาสวัดนั้นๆ
3. ห้ามบุคคลใดๆ ประกอบการจัดตั้งศูนย์ประเภทนี้ขึ้นในวัด
4. ศูนย์จะต้องมีครูพี่เลี้ยงเป็นฆราวาส ร่วมปฏิบัติงาน เพื่อเป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลเอาใจใส่แก่นักเรียน
5. ศูนย์อาจจะมียารายได้นอกเหนือจากรัฐบาลให้ความอุดหนุน คือ ได้จากการบริจาค โดยการจัดเป็นมูลนิธิ สมาคม การกุศล ที่พึงมี และจากรายได้ด้านอื่นๆ ของวัด

การให้การสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

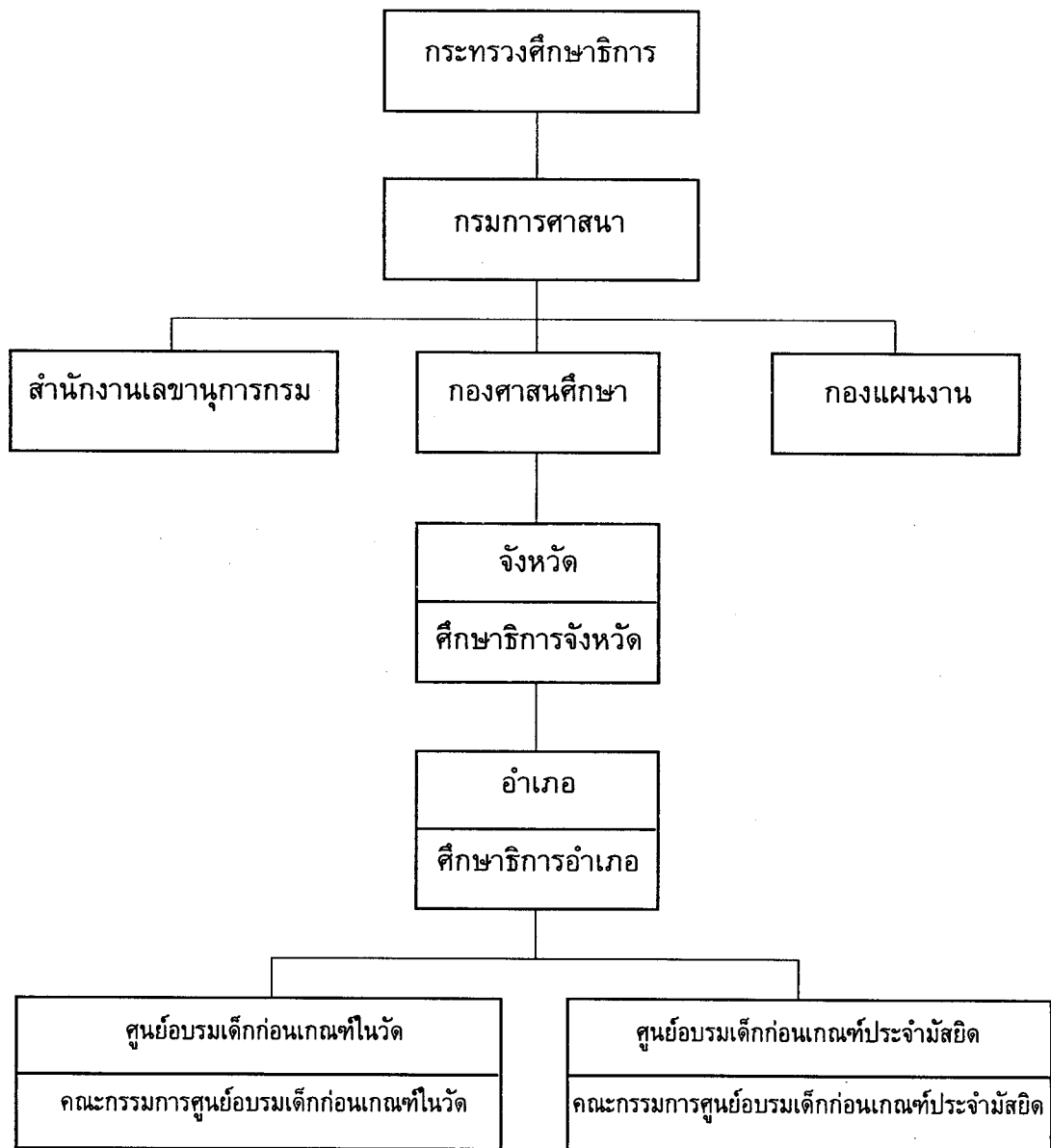
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเป็นการศึกษาสงเคราะห์ ที่พระสงฆ์หรือวัดจัดให้แก่ประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลที่ไม่อาจจัดการศึกษาระดับนี้ให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวยังต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ไปได้ ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีดังต่อไปนี้

1. ได้รับเงินอุดหนุนช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยกรมการศาสนาจัดสรรให้ตามความเหมาะสม ดังรายการต่อไปนี้
 - ค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยง
 - ค่าอาหารเสริม (นม)
 - ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
 - ค่าบริหารงานศูนย์
2. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ได้แก่ ได้จากการจัดตั้งเป็นมูลนิธิ สมาคม และรายได้จากการบริจาคของวัด

การบริหารและการประสานงานการจัดการ

ในการดำเนินงานโครงการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 5) ได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องจัดการองค์กรและบุคลากรที่จะบริหารโครงการ โดยได้มอบหมายให้กองศาสนศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อทำหน้าที่ด้านการประสานงานการจัดการโครงการกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการ ศึกษาธิการจังหวัดรับผิดชอบการพัฒนาคุณภาพและการบริหารงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 1) ส่วนการจัดการภายในศูนย์ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 3) กำหนดให้เจ้าอาวาสทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ซึ่งมีคณะกรรมการบริหารศูนย์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์ ทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการ เจ้าคณะอำเภอ หรือเจ้าคณะตำบล เป็นกรรมการที่ปรึกษา ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ ให้ประธานคณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ตามรายละเอียดของแผนภูมิดังต่อไปนี้

**โครงสร้างการบริหารและการประสานงานการจัดการ
โครงการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด**

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการบริหารและการประสานงานการจัดการโครงการศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด

(ที่มา : ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. 2539)

ทั้งนี้ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 4) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีอำนาจหน้าที่ในการให้คำปรึกษาแนะนำ และควบคุมดูแลการดำเนินงานในด้านต่างๆ คือ

1. การจัดการศึกษาอบรมให้แก่เด็ก ตามแนวทางการจัดการศึกษา การจัดประสบการณ์และกิจกรรม การนิเทศ และการประเมินผลของกรมการศาสนา
2. การบริหารงานทั่วไป
3. การบัญชีและการเงิน
4. บุคลากรและเจ้าหน้าที่

ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของเขตการศึกษา 12

เขตการศึกษา 12 อยู่ภาคตะวันออก มีอาณาเขตครอบคลุม 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว มีพื้นที่ทั้งหมด 36,213.19 ตารางกิโลเมตร

สถิติข้อมูลศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ปัจจุบันสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ให้การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 149 แห่ง รวมเด็กที่มาใช้บริการ จำนวน 8,437 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 372 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทั้งหมด 20 แห่ง เด็กมารับบริการจำนวน 829 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 33 คน

จังหวัดจันทบุรี มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทั้งหมด 12 แห่ง เด็กมารับบริการจำนวน 681 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 22 คน

จังหวัดชลบุรี มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 29 แห่ง เด็กมารับบริการจำนวน 2,207 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 94 คน

จังหวัดตราด มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 11 แห่ง เด็กมารับบริการจำนวน 748 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 38 คน

จังหวัดนครนายก มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 12 แห่ง เด็กมารับบริการจำนวน 362 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 14 คน

จังหวัดปราจีนบุรี มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 24 แห่ง เด็กมารับบริการจำนวน 1,541 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 69 คน

จังหวัดระยอง มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 37 แห่ง เด็กมารับบริการ จำนวน 1,864 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 95 คน

จังหวัดสระแก้ว มีศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 4 แห่ง เด็กมารับบริการ จำนวน 205 คน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 7 คน

บทบาทและหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง

ในการจัดศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ไม่ว่าจะจัดในรูปแบบใดก็ตาม ความสำเร็จในการที่จะพัฒนาเด็กได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูหรือครูพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ดูแลเด็ก ฉะนั้นเพื่อให้โครงการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ ครูพี่เลี้ยงเด็กจึงควรต้องเป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมมาโดยตรง เพื่อจะได้รู้จักเด็ก เข้าใจเด็ก และควรมีนิสัยรักเด็ก มีความเมตตากรุณา จิตใจอ่อนโยน รักความเป็นครู มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ครูพี่เลี้ยง จึงจะได้รับประโยชน์มากที่สุด ซึ่งกรมการศาสนา (2537 : 72-74) ได้เสนอ ลักษณะและหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงไว้ มีสาระสำคัญดังนี้

1. ลักษณะที่ดีของครูพี่เลี้ยง

1.1 การแต่งกาย ควรแต่งกายให้เรียบร้อย สุภาพ สวยงาม กระโปรงไม่สั้นหรือยาวเกินไป เสื้อไม่ควรใส่ให้คอลึกกว้าง เพราะจะไม่สวยงามเมื่อก้มลง เสื้อและกระโปรงควรให้สะดวกต่อการเคลื่อนไหว คล่องแคล่ว เพราะครูต้องทำกิจกรรมร่วมกับเด็ก ต้องวิ่ง ต้องกระโดด ต้องลุกนั่งให้ว่องไวทันเด็ก

นอกจากเสื้อผ้าแล้ว ครูควรทำตัวให้ดูสะอาด ผอม มือ เล็บ ถ้าผมรุงรังก็จะทำให้ไม่น่าดู เป็นต้น

1.2 บุคลิกภาพ เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเลียนแบบ เด็กจะจดจำลักษณะนิสัยท่าทางต่างๆ จากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด โดยเฉพาะกับครู ดังนั้นถ้าครูเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี เด็กย่อมจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดีไปด้วย ดังนี้

1.2.1 กริยาท่าทาง สง่าผ่าเผย สุภาพเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่างๆ ตามแบบที่ดีในสังคมไทย ไม่ว่าจะเดิน ยืน นั่ง การรับประทานอาหาร การกราบ การไหว้ เป็นต้น รู้จักใช้คำ “สวัสดี” “เสียใจ” “ขอบคุณ” “ขอโทษ” ตามโอกาส ซึ่งนอกจากครูจะต้องปฏิบัติเป็นนิสัยให้เป็นตัวอย่างแก่เด็กแล้ว ครูต้องคอยเตือนเด็กให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยด้วย

1.2.2 ให้พูดจาสุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน อ่อนโยน ชัดเจน รู้จักพูด “ค่ะ” “ครับ” และใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย

1.2.3 การควบคุมอารมณ์ ครูต้องมีความอดทน อดกลั้น ไม่แสดงอารมณ์โกรธ หรือเกลียดให้เด็กเห็นง่ายๆ หรือทำให้เด็กสะเทือนใจ เช่น เวลาเด็กร้องไห้ โยเย ครูจะต้องไม่แสดงอาการโกรธหรือรำคาญ เป็นต้น

1.3 การปฏิบัติตนของครู

1.3.1 เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก

1.3.2 เตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้น่าสนใจ และให้พัฒนาเด็ก

ครบทุกด้าน

1.3.3 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

1.3.4 เข้าใจธรรมชาติและรู้พัฒนาการความต้องการของเด็ก

1.3.5 ให้ความรัก ความอบอุ่นแก่เด็กทุกคน

1.3.6 มีความขยัน

1.4 มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก โดยครูให้ความรักความอบอุ่นกับเด็กใน 3 ลักษณะ คือ

1.4.1 การใช้สายตา ตาประสานตา

1.4.2 การใช้คำพูด ใช้คำพูดที่ไพเราะ สร้างสรรค์ ให้คำยกย่อง ชมเชย

ให้กำลังใจ เป็นการเสริมแรงให้แก่เด็ก

1.4.3 การใช้สัมผัส โอบกอด สัมผัสเด็กด้วยความรัก เด็กจะเกิดความอบอุ่น

1.5 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง วัดและชุมชน

1.5.1 ยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายผู้ปกครอง ถามทุกข์สุข และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปกครอง ฯลฯ

1.5.2 เชิญผู้ปกครองมาร่วมชมกิจกรรมต่างๆ ที่ศูนย์ที่เด็กจัด และอาจเชิญผู้ปกครองมาช่วยพัฒนาศูนย์ฯ ให้เกิดความคุ้นเคยกันระหว่าง บ้าน-ศูนย์-วัด เป็นต้น

2. บทบาทที่ดีของครูพี่เลี้ยง ครูพี่เลี้ยงที่ดีต้องมีบทบาทที่เน้นตนเองถึง 9 นัก คือ

2.1 นักรัก รักเด็ก และในเวลาเดียวกันก็ต้องทำตัวให้เด็กรัก จะต้องรักเด็กจริงๆ และสนุกสนานร่วมกับเด็ก จะต้องช่วยให้เด็กได้รับความอบอุ่นใจ ให้กำลังใจในการทำงาน และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความสนใจในงานเพิ่มมากขึ้น

2.2 นักเล่น จะต้องเล่นกับเด็ก เป็นคนยิ้มง่าย หัวเราะง่าย ไม่เป็นคนเคร่งเครียด ร่วมเล่นสนุกสนาน ร่วมตื่นเต้นกับเด็ก ในขณะเด็กเล่นควรเล่นกับเด็กบ้าง จะทำให้ครูได้มีโอกาสศึกษานิสัยใจคอมารยาทของเด็กไปด้วย และสามารถถกคิดการเล่นสนุกๆ สำหรับเด็กได้

2.3 นักร้อง ร้องเพลงเด็กง่ายๆ ได้ เพื่อจะได้นำเด็กร้องเพลงประกอบกิจกรรม มีอารมณ์ร่วมขณะร้องเพลงกับเด็ก รู้จักเลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและเสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่เด็กด้วย

2.4 นักรำ รู้จักทำท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลง ครูควรหัดรำให้เป็น และรู้จักดัดแปลงท่ารำให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก จะทำให้เด็กได้สนุกสนาน ได้เคลื่อนไหว เป็นการบริหารและออกกำลังกาย แสดงลีลาท่าทางประกอบจังหวะ และสื่อความหมายทางภาษา พร้อมทั้งพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กไปด้วย

2.5 นักเล่า เด็กวัยนี้ชอบฟังนิทาน ดังนั้นครูควรจะเป็นนักเล่านิทานให้เด็กฟัง การเล่าเรื่องหรือนิทานให้กับเด็กเป็นสิ่งจำเป็นและต้องมีกลวิธี จะทำให้เด็กที่ยังไม่พร้อมที่จะเรียนหนังสือเมื่อได้ฟังนิทานจากครู จะมีความเข้าใจภาษาได้ดีขึ้น

2.6 นักคิด เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น ครูจะต้องพยายามคิดหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม กระตุ้นเด็กให้เกิดการเรียนรู้ คิดจัดกิจกรรม คิดหาอุปกรณ์นำมาใช้เพื่อจูงใจให้เด็กอยากเรียน คิดวิธีการประเมินผล และนำผลมาคิดหาทางแก้ปัญหา และส่งเสริมให้ผลการเรียนรู้ของเด็ก บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้

2.7 นักทำ ครูที่ดีต้องขยันทำสื่อ เพราะเด็กปฐมวัยจะได้รับประสบการณ์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม โดยผ่านทางประสาทสัมผัส สื่อที่จัดทำเช่น ภาพฉีก แผนภูมิ หุ่นจำลอง บัตรคำ หุ่นต่างๆ หนังสือเด็ก สมุดภาพ เป็นต้น

2.8 นักฝัน เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีจินตนาการสูง อารมณ์อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงง่าย ชอบโอ้อวด ชอบเพ้อฝัน ชอบเล่นบทบาทสมมุติ ครูจึงต้องเป็นนักฝันร่วมกับเด็กด้วย เพื่อให้โลกสมมุติของเด็กเป็นจริงขึ้นมาอย่างมีเหตุผล เช่น จัดมุมต่างๆ ให้เด็กได้เข้าไปเล่น เด็กจะได้รักห้องเรียน รักครู รักโรงเรียน ทำให้อยากมาโรงเรียน

2.9 นักแต่ง เด็กวัยนี้ชอบฟังนิทาน ครูต้องเป็นนักแต่งนิทาน แต่งเรื่องราว แต่งสถานที่ แต่งวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งแต่งตัวตนเองด้วย เพื่อช่วยดึงดูดความสนใจ กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กอยากรู้อยากเห็น อยากร่วมสัมผัสมากยิ่งขึ้น

3. หน้าที่ของครูที่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

3.1 จัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาให้ครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และความคิดสร้างสรรค์

3.2 ดูแลและส่งเสริมในด้านสุขภาพอนามัย เช่น เรื่องการรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ ให้รับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ให้รู้จักขับถ่ายเป็นเวลา รู้จักรักษาความสะอาดของร่างกาย ผม เล็บ เป็นต้น

3.3 ปลุกฝังลักษณะนิสัยที่ดี ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ให้แก่เด็ก

3.4 ประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านด้วยความตั้งใจสม่ำเสมอ

3.5 ปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่บกพร่อง ให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

3.6 ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในอันที่จะร่วมมือกัน พัฒนาเด็กให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาปฐมวัย

3.7 ปฏิบัติกิจวัตรการทำงาน ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ และเสียสละ คือ

3.7.1 ปฏิบัติงานตามระเบียบของศูนย์ฯ

3.7.2 การตรวจสอบสุขภาพ ครูควรได้ตรวจดูเล็บ ผม ฟัน เสื้อผ้า ร่างกาย ของเด็กแต่ละคนให้เรียบร้อยทุกวัน

3.7.3 การวางแผน ครูควรได้ปรึกษาหารือกับเด็กว่าวันนี้จะทำอะไรบ้าง เพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วม และจะได้ทราบความต้องการของเด็กด้วย

3.7.4 การทำงาน ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอ สำหรับเด็กทุกคน เป็นกำลังใจให้เด็กทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย

3.7.5 การทำความสะอาด ครูและเด็กควรรู้จักเก็บทำความสะอาด ห้องเรียนหลังจากทำงานเสร็จทุกครั้ง ครูต้องฝึกให้เด็กติดเป็นนิสัย

3.7.6 จัดเวลาสำหรับเล่นกลางแจ้งให้เด็ก เด็กจะได้ออกกำลังกายเพื่อพัฒนา กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก

3.7.7 การจัดอาหารว่าง เข้า-บ่าย และอาหารเสริมให้แก่เด็ก

3.7.8 การนอนหลับและการพักผ่อน ควรให้เด็กได้พักหลังจากที่เด็กทำ กิจกรรมที่ออกแรงมากๆ หรือเด็กบางคนต้องการนอนพักในตอนบ่ายหลังอาหารกลางวัน ครูก็ ควรจัดให้เด็กได้นอนพักด้วย

3.7.9 การใช้ห้องน้ำห้องส้วม ครูควรดูแลจัดเวลาให้เด็กได้เข้าห้องน้ำ ห้องส้วมให้เรียบร้อย ฝึกให้ล้างมือหลังจากเข้าส้วม

3.7.10 ให้เด็กรู้จักแปรงฟันทุกครั้งหลังจากรับประทานอาหาร

การพัฒนาบุคลากร

ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สมพงศ์ เกษมสิน (2521 : 16-45) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่าเป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น โดยแยกการพัฒนาไว้ 3 ประเภท คือ

1. การพัฒนาที่เป็นการศึกษาเพื่อความรู้ทั่วไป ให้ผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ในสภาพทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ได้แก่ วิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าต่อหน่วยงาน

2. การพัฒนาเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะอย่าง ส่วนมากจัดขึ้นหลังจากที่บุคคลเข้าปฏิบัติงานแล้ว ได้แก่ การปฐมนิเทศ การเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน โดยจัดหลักสูตรเฉพาะวิชา เช่น จิตวิทยาการศึกษา

3. การพัฒนาตนเองโดยการอาศัยตนเอง ได้แก่ การฝึกตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น การศึกษาจากเอกสารและสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ตลอดจนการเข้าร่วมประชุมสัมมนา

ภิญญู สาร (2523 : 9) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การสร้างสรรค์ หรือการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2528 : 82) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นกระบวนการที่จะต้องทำต่อเนื่องกันไปตลอดระยะเวลาที่มีบุคลากรปฏิบัติงานอยู่ในองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 153) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการให้บุคคลของหน่วยงานได้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติประการหนึ่ง และเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้นเพื่อจะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกประการหนึ่ง และในการพัฒนาบุคลากรนี้อาจจะดำเนินการพัฒนาความรู้ ความชำนาญ หรือทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานนั้นๆ

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 118) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีต่างๆ ที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ให้กับบุคลากรในองค์กร ตลอดจนทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี มีความรับผิดชอบต่องาน อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ฮาร์บิสัน และไมเออร์ (Harbison and Myers. 1964 : 2) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงาน

จูเชียส (Jucius. 1971 : 240) ได้กล่าวถึงการพัฒนาที่เป็นการฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการที่จะช่วยเพิ่มพูนความถนัด ความชำนาญ ความสามารถของบุคคลให้ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น และการศึกษาเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติของบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น

จากความหมายการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์ ตลอดจนทัศนคติที่ดีต่องานของบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กรนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ ดังนี้

เจริญ ไวรวัจนกุล (2523 : 150) ได้กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นต่อประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรเป็นอย่างมาก ถึงแม้จะมีกระบวนการเลือกสรรแล้วก็ตาม ก็มิได้หมายความว่าบุคลากรที่ได้มานั้นจะทำงานได้ทันทีและทำงานทุกสถานภาพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้ทำงานบางกรณีจะต้องมีการอบรมถึงวิธีการทำงานให้ด้วย อีกประการหนึ่งหลังจากการปฏิบัติงานไปนานๆ มนุษย์ย่อมเกิดความเบื่อหน่ายหรือขาดความเหมาะสมบางประการไป เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่เป็นจริงทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอ

พนัส หันนาคินท์ (2526 : 130) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่มีวันจบสิ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่เพื่อผลงานขององค์กรเอง และเพื่อแสดงความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่ปรารถนาจะได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานนั้น อันถือว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานโดยทั่วไปของมนุษย์ทุกคน

ไพบุลย์ ภูริเวทย์ (2526 : 30) กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรที่เน้นจุดมุ่งหมายส่วนบุคคลไว้ 4 ประการ คือ

1. เพื่อช่วยให้บุคลากรทำงานและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
2. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เตรียมตัวให้พร้อมสำหรับงานและความรับผิดชอบที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
3. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ และเพื่อเพิ่มความสามารถในการรับผิดชอบให้สูงขึ้น
4. เพื่อเพิ่มความพอใจในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

จากการศึกษาถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรพอจะสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถทำให้บุคลากรได้รับความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ และเทคโนโลยีต่างๆ ในอันที่จะส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร

สมพงศ์ เกษมสิน (2523 : 181-182) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากรไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายขององค์การ (Institutional Objectives) เน้นในแง่ของส่วนรวม คือการสร้าง ความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เสนอแนะวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด ลดความสิ้นเปลืองในการทำงาน วางมาตรฐานในการทำงานและฝึกฝนคนไว้เพื่อความก้าวหน้าของงาน และการขยายองค์การ
2. ความมุ่งหมายส่วนบุคคล (Employee Objectives) หมายถึงความมุ่งหมายของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การหรือหน่วยงานเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน พัฒนาบุคลิกภาพในการทำงาน เรียนรู้งานและลดการเสี่ยงอันตรายในการทำงาน ส่งเสริมและสร้างขวัญในการทำงาน ตลอดจนเข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์การที่ปฏิบัติงานอยู่ให้ดีขึ้น

หลักในการพัฒนาบุคลากร

พนัส หันนาคินทร์ (2526 : 132-134) ได้ให้หลักการในการพัฒนาบุคลากร สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหน่วยงานย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน
2. การพัฒนาคนนั้นเป็นกิจกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย

3. หน่วยงานมีหน้าที่ที่จะต้องเสริมสร้างประสบการณ์ต่างๆ ทั้งเพื่อเตรียมคนไปรับหน้าที่ใหม่ และปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. การพัฒนาบุคลากรนั้นเป็นการลงทุนรูปหนึ่งที่จะให้ผลในระยะยาว

ทิวาดี เมฆสวรรค์ (2527 : 21) ได้เสนอแนะว่า การพัฒนากำลังคนเป็นภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานของตนมีกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผู้บังคับบัญชาจะต้องเข้าใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเพียงพอที่จะทราบว่าเขาต้องการอะไร มีศักยภาพขนาดไหน และท่านจะให้โอกาสอะไรแก่เขาได้บ้าง

วิธีการพัฒนาบุคลากร

วิธีการพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการที่จะจัดขึ้นเพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ รวมทั้งปรับปรุงเจตคติและเทคนิคต่างๆ อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานทุกด้านบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีหลายวิธีและหลายรูปแบบ ดังนี้

วรภรณ์ บวรศิริ (2525 : 10-11) ให้แนวคิดว่าการฝึกอบรมเพิ่มเติมในขณะปฏิบัติงานนั้น มีผลเป็นอย่างมากในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความก้าวหน้าในการทำงาน จึงเสนอรูปแบบการฝึกอบรม ในขณะปฏิบัติงานว่าเหมาะสมอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้แก่บุคลากร

สุวัระ ทานตวนิช (2525 : 54-55) ได้เสนอวิธีที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ปฐมนิเทศ
2. การสอนงาน
3. มอบอำนาจในการปฏิบัติงานเพื่อให้มีความรับผิดชอบ
4. สับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่
5. หาพี่เลี้ยงให้
6. ให้ทำหน้าที่ผู้ช่วย
7. ให้รักษาราชการแทน
8. พาไปสังเกตการณ์ด้วยในบางโอกาส
9. ส่งไปศึกษาดูงาน
10. จัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรม
11. มีการประชุมเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานให้มากขึ้น

12. ส่งเสริมให้มีบทบาททางวิชาการ
13. ส่งเข้าประชุมในเรื่องที่เกี่ยวกับงาน
14. จัดหาเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวกับงานไว้ให้ใช้อย่างเพียงพอ
15. จัดให้มีคู่มือปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ
16. สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาบุคคลจริงจัง

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531 : 154-159) ได้จำแนกวิธีการพัฒนาบุคลากรออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การฝึกอบรม การให้การศึกษา การพัฒนาโดยวิธีอื่นๆ เช่น การส่งบุคลากรไปศึกษาดูงาน การจัดประชุมปฏิบัติการ การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเอาใจใส่ต่อการพัฒนาตนเอง

ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์ และคณะ (2534 : 15) ได้แบ่งวิธีการพัฒนาบุคลากรตามลักษณะของกิจกรรมต่างๆ ได้ 4 ด้าน คือ

1. กิจกรรมที่ให้ความรู้ ประสบการณ์ และปรับปรุงทัศนคติในการทำงาน ได้แก่ การฝึกอบรม การสอนงาน
2. กิจกรรมการบริหาร ได้แก่ การสับเปลี่ยนโยกย้ายหน้าที่ การหมุนเวียนงาน การเตรียมตัวแทนหรือให้ทำหน้าที่ผู้ช่วย การมอบหมายงานพิเศษ
3. กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การส่งเสริมการศึกษาส่วนตัว
4. กิจกรรมการแสวงหาความรู้ในหน้าที่ ได้แก่ การศึกษาจากเอกสารการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดให้มีคู่มือปฏิบัติงาน การจัดวารสารทางวิชาการในสาขาวิชาชีพให้อ่าน การส่งเข้าประชุมหรือเป็นสมาชิกชมรมทางวิชาชีพ

กรมการศาสนา (2537 : 27-28) ได้เสนอแนะวิธีการพัฒนาบุคลากรในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไว้ ดังนี้

1. ผู้ดำเนินการ ผู้ดูแลเด็ก ควรเข้ารับการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงานเป็นประจำไม่น้อยกว่า 1-3 ครั้งต่อปี รวมทั้งจัดให้มีการไปทัศนศึกษา ดูงาน การนิเทศงาน ทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้บริหารศูนย์ควรเข้าร่วมประชุมสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ อย่างน้อยปีละครั้ง
3. กรณีอัตรากำลังไม่พอ ควรจัดหากำลังเพิ่ม หมุนเวียนบุคลากรจากฝ่ายอื่น การจัดให้ผู้ปกครองเด็กหรือชุมชนมาช่วยดูแลเด็ก

สมพงศ์ เกษมสิน (2523 : 20-21) ได้จำแนกวิธีการพัฒนาบุคลากรออกเป็น

3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 การพัฒนาบุคลากรที่เป็นการศึกษาเพื่อให้ความรู้ทั่วไปอย่างกว้างๆ เป็นการศึกษาที่จัดอย่างเป็นพิธีการ

ประเภทที่ 2 การพัฒนาบุคลากรที่เป็นการเพิ่มพูนทักษะ และความรู้เฉพาะอย่าง ส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาบุคลากรภายหลังจากที่เข้าปฏิบัติงานแล้ว ได้แก่ การจัดอบรมวิชาการ (Inservice Education) มีวิธีการดังนี้

1. การอบรมปฐมนิเทศ (Orientation)
2. การฝึกหัดโดยการลงมือทำงาน (On - the Job - Training)
3. การพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการทำงาน (Skill Training)
4. การพัฒนาระดับหัวหน้างาน (Supervisory Training)
5. การพัฒนาระดับการจัดการ (Managerial Training)
6. การพัฒนานักบริหาร (Executive Development)

ประเภทที่ 3 การพัฒนาบุคลากรที่เป็นการพัฒนาตนเอง มีวิธีการดังนี้

1. ฝึกอบรมภายในหน่วยงานอย่างไม่เป็นพิธีการ (Informal Training) เช่น
 - 1.1 การปฐมนิเทศเจ้าหน้าที่ใหม่ (Orientation to New Staff)
 - 1.2 การฝึกงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะในทางใดทางหนึ่ง (Skill Training)
 - 1.3 การจัดฝึกอบรมระยะสั้น (Short Course)
 - 1.4 การฝึกเพื่อแนะนำงาน
 - 1.5 การจัดอบรมวิชาการทั่วไปเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความต้องการของบุคลากร
2. การส่งบุคลากรไปรับการอบรมวิชาการระยะสั้น ที่สถาบันมีชื่อจัดขึ้นเป็นครั้ง

คราว เช่น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การอนุญาตให้ลาศึกษาต่อในประเทศ หรือต่างประเทศอย่างเป็นพิธีการ (Formal Education Program)

4. การสนับสนุน ส่งเสริมให้สมาชิกจัดประชุมอภิปรายวิชาการด้านวิชาชีพ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็น เป็นการช่วยกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนเกิดความสนใจใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

ในการพัฒนาบุคลากร ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 115) จำแนกการพัฒนาบุคลากร ในหน่วยงานออกเป็นสองด้าน คือ การฝึกอบรม (Training) และการศึกษา (Education) โดยได้อธิบายความหมายไว้ดังนี้ คือ

1. การฝึกอบรม (Training)

มีผู้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ดังนี้

เครือวัลย์ ลิ้มอภิชาติ (2531 : 7) สรุปว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากร เป็นการเพิ่มพูนความถนัด (Skill) เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) เพิ่มพูนทัศนคติ (Attitude) เพิ่มพูนความเข้าใจ (Understanding) พัฒนาลักษณะการทำงานให้ถูกต้อง เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นกระบวนการที่มีระเบียบและระบบเพื่อเพิ่มพูน และก่อให้เกิดผลสำเร็จขององค์การ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 115) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติในหน้าที่และการปฏิบัติด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ (Specific Applications) เพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

อุทัย หิรัญโต (2531 : 108) ได้สรุปความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ความสามารถ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทำที่ ความรู้สึกของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้เขาสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงานปัจจุบัน และทำงานประสบผลสำเร็จในอนาคต ตลอดจนเตรียมตัวคนให้พร้อมเพรียง เพื่อรับตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบสูงขึ้น

พยอม วงศ์สารศรี (2537 : 168) กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการซึ่งบุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ซึ่งจะช่วยให้ตนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นองค์ประกอบขององค์การให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

มณูญ ดนะวัฒนา (2537 : 109) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาบุคลากรของประเทศให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า

อเบลาร์โด จี ซามอนโต (Abelardo G. Samonto. 1968 : 276-277) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเจตคติของบุคลากรในหน่วยงานให้ดีขึ้น เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของบุคลากรให้ดีขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต กระบวนการนี้นับว่าเป็นขั้นที่สำคัญขั้นหนึ่งของการบริหารงานบุคคล ในอันที่จะได้พัฒนาบุคลากรให้มีเจตคติ พฤติกรรม ทักษะ ความรู้อันเหมาะสมกับงานที่พัฒนาไปโดยลำดับ

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good. 1973 : 613) ได้กล่าวไว้กว้างๆ ในพจนานุกรมการศึกษาว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลอื่นมีทักษะและความรู้จักขึ้นภายใต้สภาวะเงื่อนไขบางประการ

ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ บุคลากรในองค์กรให้เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานเพื่อเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของคนไปในทางที่องค์กรต้องการ โดยจัดทำเป็นช่วงๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด

2. การศึกษา (Education)

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ดังนี้ คือ

น้อย ศิริโชติ (2524 : 5) การศึกษาเป็นกรรมวิธีที่ต้องกำหนดหลักสูตรตาม มาตรฐานของกระทรวง ทบวง กรม สภาการศึกษาแห่งชาติ มิได้มุ่งฝึกทักษะให้มีประสบการณ์ เพื่อการประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะมุ่งประสบการณ์หลายอย่างให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตและการพัฒนาการให้กับผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งการศึกษาต้องใช้งบประมาณมาก และต่อเนื่องตลอดหลักสูตร แต่ละหลักสูตรใช้ระยะเวลายาวนาน สถานที่จัดการศึกษา ตามปกตินั้นจัดกันตามโรงเรียน หรือ สถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์การเรียนการสอนโดยเฉพาะ ภายใต้การดูแลและ ดำเนินกิจกรรมของครูประจำการที่มีความรู้ ความชำนาญ ในแต่ละสาขาวิชา

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2529 : 8) การศึกษา คือกระบวนการทางสังคมที่จะ เลือกสรรและควบคุมสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาคนทุกด้านให้เป็นคนดีในสังคม

เพ็ญศรี วายวานนท์ (2530 : 121) กล่าวถึงการพัฒนาด้านการศึกษา เป็นการ ศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และภูมิหลังทั่วไป

จากความหมายของการศึกษา สรุปได้ว่า การศึกษาก็คือ การเรียนรู้ซึ่งอาจ เป็นการศึกษาระบบ นอกระบบ หรือตามอัธยาศัยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของบุคคลให้มีความรู้ดีขึ้นหรือได้รับความรู้ใหม่ๆ ซึ่งวิธีการที่จะพัฒนา บุคลากรมีหลายวิธี หลายรูปแบบ เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่จะเลือกใช้วิธีการและรูปแบบที่ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน เพื่อนำมาใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของ หน่วยงานหรือองค์กรนั้นๆ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

คำว่า “ความต้องการ” (Needs) มีผู้ให้ความหมายที่สามารถเข้าใจได้โดยง่ายก็คือ “สภาพที่ปรากฏระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (What is) กับสิ่งที่จะเป็นไป (What should be) ซึ่ง หมายถึงสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังในอนาคต และเราเรียกว่าเป็นความต้องการ” (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2525 : 14)

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ทฤษฎีของมาสโลว์ ซึ่งนิยมเรียกว่า ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองหรือมีความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว บุคคลนั้นย่อมจะแสวงหาความต้องการในสิ่งอื่นต่อไปอีก ความต้องการของมนุษย์จะเป็นไปในลักษณะจากต่ำไปหาสูง ที่เรียกว่า ลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) คือ เมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการในขั้นสูงก็จะตามมา ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ แบ่งออกเป็น 5 ขั้น คือ (Maslow. 1954 : 80-92)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
2. ความต้องการด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety and Security Needs) เป็นความต้องการเพื่อให้ตนเองมีความปลอดภัย และมีความมั่นคงทางฐานะ เศรษฐกิจ และงานอาชีพ
3. ความต้องการทางด้านสังคมและการเป็นเจ้าของ (Social and Belonging Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกว่าคุณเป็นหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคม มีความต้องการเพื่อน เช่น การเข้าไปเป็นสมาชิกขององค์กรหรือสมาคมต่างๆ
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องในสังคม (Esteem of Status Needs) เป็นความต้องการมีเกียรติยศ มีฐานะดีในสังคม ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไป
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ (Self-actualization or Self-realization Needs) ความต้องการนี้นับเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ใฝ่ฝันไว้

ความต้องการทั้ง 5 ประการข้างต้นของมาสโลว์นี้เรียงลำดับจากความจำเป็นมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด โดยความต้องการของร่างกายเป็นพื้นฐานขั้นแรกสำหรับความต้องการขั้นต่อไป

สำหรับ โนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 91 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1970)

นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แยกออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย ในทางการศึกษา

ผู้ใหญ่ คือ ความต้องการแลเห็น ได้ยินเสียง ความสุขสบาย การพักผ่อน หมายความว่าถ้าหากตัวหนังสือเล็กเกินไป เสียงสูงเบาเกินไป แก้อั้วแข็งไป สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนไม่ประสบความสำเร็จได้

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่า ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่นๆ ของความต้องการ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตนตามความสามารถ (Self-actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง ผู้ใหญ่ที่มองไม่เห็นอนาคตของตัวเองนั้นเป็นบุคคลที่น่าสงสาร เพราะว่ากรมองไม่เห็นความก้าวหน้าในอนาคตของตัวเองทำให้คุณค่าอื่นๆ ลดลงอย่างมาก จากการศึกษาพบว่า คนที่เกษียณอายุแล้วสามารถทำงานให้เป็นประโยชน์ได้ จะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่ไม่สามารถหาการทำงานหรือทำตนให้เป็นประโยชน์

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Needs for Security) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว สัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเอง ความต้องการด้านความปลอดภัยทางร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการสนองตอบ จะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมาด้วยคือเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง โดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ (The Needs for New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญภัย และการเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก (Routine) ดังนั้นเมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้น บุคคลจะเกิดความว้าวุ่นใจจนเกิดอาการทางพฤติกรรม เหนื่อยอ่อน ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ รวมทั้งแนวความคิดใหม่ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The Needs for Affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรัก รวมทั้งการที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในบางครั้งก็เป็นสาเหตุมาจากความต้องการด้านนี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม คือ ต้องการมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสิทธิภาพ ความร่าเริง ความเศร้าโศก ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ด้าน คือ การถอนตัวออกจากกลุ่ม หรือมีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Needs for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกของตัวเองมีคุณค่า ได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ ในบางด้านของเขา ความต้องการทางด้านนี้ทำให้เขามีการรวมกลุ่มทางสังคม เป็นชุมชน สถาบันต่างๆ ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

นักการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งมีความเข้าใจในความต้องการเหล่านี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ใหญ่ลดปัญหาต่างๆ ลงได้อย่างมาก ด้วยการจัดโปรแกรมและกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่ผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การเมือง โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น รวมทั้งการจัดโอกาสเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และให้เกิดบรรยากาศความเป็นกันเองมากที่สุด

ประเภทของความต้องการทางการศึกษาของผู้ใหญ่

แนวคิดในการแบ่งประเภทความต้องการทางการศึกษาของผู้ใหญ่ มีหลายแนวความคิด ดังทัศนะของนักวิชาการต่อไปนี้

คูลมส์ (Coombs. 1974 : 15) แบ่งความต้องการทางการศึกษาของประชาชนออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาทั่วไปหรือความรู้พื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์เบื้องต้น เป็นต้น
2. ด้านการศึกษาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ในครอบครัว ได้แก่ อนามัย โภชนาการ คหกรรมศาสตร์ การเลี้ยงดูเด็ก และการวางแผนครอบครัว เป็นต้น
3. ด้านการศึกษาเพื่อการปรับปรุงชุมชน ได้แก่ ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่น สหกรณ์ เป็นต้น
4. ด้านการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ได้แก่ การพัฒนาความรู้ และทักษะเฉพาะอย่างในการประกอบอาชีพที่สัมพันธ์กับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม

คิด (Kidd. 1973 : 272) จำแนกความต้องการทางการศึกษาของผู้ใหญ่ไว้ 7 ประการ คือ

1. ความต้องการด้านสถานภาพ
2. ความต้องการด้านครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว
3. ความต้องการด้านการเป็นผู้บริโภคและการยังชีพ
4. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
5. ความต้องการด้านอาชีพ
6. ความต้องการด้านความบันเทิง
7. ความต้องการสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับครูพี่เลี้ยงของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ยังมีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยจึงค้นคว้างานวิจัยในระดับที่ใกล้เคียงที่สุดมานำเสนอ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

สุภา ศีลสร (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ด้านการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านการสอนโดยทั่วไป ด้านการสอนและการจัดกิจกรรมเฉพาะ ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การฝึกและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมาก โดยสถานภาพส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทุกสมรรถภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสมรรถภาพที่ครูประถมศึกษาเห็นตรงกันว่าควรจัดให้มีการพัฒนาโดยเร่งด่วน คือ สมรรถภาพในเรื่องการสร้างวินัยให้แก่เด็ก การวัดและประเมินผล การผลิตและการใช้สื่อการสอน การเลือกใช้วิธีการสอนให้เหมาะสม การสอนจริยธรรม การจัดศูนย์การเรียนรู้ และการฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก

กัญญา เดชาวิวัฒน์สกุล (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน ตามความคิดเห็นของตนเอง พบว่า ครูประถมศึกษามีปัญหาการสอน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนในเรื่องการผลิตและการใช้สื่อการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน การเลือกวิธีการและเทคนิคการสอน การผลิตและใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ดารณี กำจัดภัย (2531 : 106) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการในการเสริมสมรรถภาพทางการสอนนิเทศศาสตร์ ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า ครูผู้สอนนิเทศศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีความต้องการเสริมสมรรถภาพ

ทางการสอนคณิตศาสตร์ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งผลิต แหล่งให้บริการตลอดจนวิทยาการใหม่ๆ ทางด้านสื่อการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำหรับด้านบุคลิกภาพของครู มีความต้องการเสริมสมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ การแนะแนวในการเรียน และการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ทัตดาว ลอโรจน์วงศ์ (2532 : 84) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ปัญหา อุปสรรคและความต้องการของผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็กในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 500-800 บาท ผู้ดูแลเด็กได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองและผู้นำท้องถิ่นในระดับปานกลาง การสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมยังไม่เพียงพอ ผู้ดูแลเด็กมีความต้องการด้านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็ก และการได้รับการสนับสนุนจากกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ปกครองให้มากขึ้น

รัฐดาว พิศาลพงศ์ (2535 : 189-190) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออก สังกัดกรมการศาสนา พบว่า สถานภาพของครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีเพศหญิง อายุระหว่าง 20-35 ปี การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ก่อนที่จะมาทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยง ทำให้ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการอบรมดูแลเด็ก ไม่เข้าใจวิธีการสอนเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความต้องการ คือ การผลิตและการใช้สื่อวิธีการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก

งามนิจ จันทร (2536 : 163) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่า จากการศึกษาค้นคว้าและความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน และบุคลากรทางการศึกษามีความต้องการให้ศูนย์พัฒนาทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจัดให้มีการนิเทศงานอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

สุนันท์ ปิวะศิริ (2539 : 109-112) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี พบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและผู้ปกครองมีความคิดเห็น ด้านบุคลากร ควรจัดหาครูพี่เลี้ยงให้เพียงพอทั้งจำนวนเด็ก ด้านอาคารสถานที่ให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอ ด้านการเงินและธุรการ ทางราชการควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่เป็นจริง ด้านกิจกรรม ให้ทางราชการจัดอบรม

ครูพี่เลี้ยงในการใช้และซ่อมแซมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ให้จัดทำข่าวสารข้อมูลให้ชุมชนทราบทุกระยะ และด้านการประเมินผล ให้มีการจัดอบรมครูพี่เลี้ยงด้านการประเมินผล และให้ครูพี่เลี้ยงใช้วิธีการประเมินผลหลายๆ วิธีให้เหมาะสมกับเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ติดตามประเมินผลโครงการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พบว่า โครงการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของกรมการศาสนาเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนทั้งในเขตเมืองและชนบทให้มีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น ในด้านความพร้อมของการดำเนินโครงการยังไม่มีแนวจัดประสบการณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นมาตรฐานเดียวกัน ศูนย์ส่วนใหญ่มีบุคลากรเพียงพอแต่มีวุฒิค่อนข้างต่ำ (ประถมศึกษาปีที่ 4 - มัธยมศึกษาปีที่ 6) ยังไม่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ถึงแม้จะเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน แต่ขาดทักษะในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูพี่เลี้ยงมีฐานะเป็นลูกจ้างที่ได้รับค่าตอบแทนจากกรมการศาสนา

งานวิจัยต่างประเทศ

คลาร์ค (Clark. 1970 : 2767-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินผลเลือกวิธีการจัดอบรมส่งเสริมครูประจำการ โดยการสอบถามครูใหญ่โรงเรียนในมลรัฐโอคลาโฮมา ผลการวิจัยพบว่า วิธีการอบรมส่งเสริมครูประจำการที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และขอบเขตที่เหมาะสม โดยเสนอแนะว่า การวางแผนปรับปรุงคุณภาพครูประจำการควรเริ่มต้นจากปัญหาความต้องการของครู วิธีการต่างๆ ที่จัดส่งเสริมให้ครูประจำการที่ได้มีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะอย่างและจำเป็นต้องมีการวางแผนในการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

วอเรน (Warren. 1974 : 3561-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติในการส่งเสริมครูประจำการ โดยสอบถามครูปฏิบัติการสอนระดับ 5-9 ในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า

1. ควรปรับปรุงโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการของครูแต่ละคน
2. ควรมีการประเมินผลความต้องการและความสนใจของครูเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปพิจารณาสำหรับการจัดในโอกาสต่อไป
3. ควรให้ครูมีโอกาสร่วมในการวางแผนเสนอวิธีการจัดส่งเสริมครูประจำการด้วย
4. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างในการจัดแต่ละครั้ง
5. ควรจัดส่งเสริมครูประจำการพิเศษ นอกเหนือจากวันเปิดเรียนปกติ
6. ควรใช้เทปบันทึกภาพในการฝึกสอนแบบจุลภาคด้วย
7. ควรมีการจัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้

8. การจัดวางโครงการให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำมาใช้จริง ๆ

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอย่างยิ่งในหน่วยงานทุกระดับ วิธีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติได้แก่ การให้ครูมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ โดยการเข้ารับการอบรม ให้มีโอกาสดูงาน และควรให้ครูมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและวางแผนการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาบุคลากรต้องเริ่มต้นจากความต้องการของครูจะทำให้เกิดประโยชน์ โดยที่หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องสนับสนุนอย่างจริงจังในเรื่องของการพัฒนาบุคลากร

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
2. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
3. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
4. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
5. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับค่าตอบแทนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
6. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
7. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 149 แห่ง ครูพี่เลี้ยง จำนวนทั้งหมด 372 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มเป็นหน่วย (Unit Sampling) จากประชากรตามข้อ 1 โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.1 ทำการจำแนกศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในการวัดตามรายจังหวัด แบ่งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ขนาดใหญ่ มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 71 คนขึ้นไป

2.1.2 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ขนาดกลาง มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 35-70 คน

2.1.3 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ขนาดเล็ก มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 35 คนลงมา

2.2 ในจำนวนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแต่ละกลุ่ม สุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาร้อยละ 80 โดยวิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ขนาดใหญ่ จำนวน 18 แห่ง ขนาดกลาง 63 แห่ง และขนาดเล็ก 39 แห่ง รวมทั้งสิ้น 120 แห่ง

2.3 จากศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่สุ่มเอามาเป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละศูนย์ ผู้วิจัยได้ใช้ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ที่สุ่มตัวอย่างมาได้นี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวนทั้งหมด 271 คน ดังปรากฏในตาราง 1 ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12
ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำแนกตามกลุ่มขนาดของศูนย์และหน่วยงาน 120 หน่วยงาน

กลุ่มขนาด ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	หน่วยงาน	จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่			
1. วัดคลอง 18		ฉะเชิงเทรา	2
2. วัดบ้านคลองโปรง		จันทบุรี	4
3. วัดหนองปรือ		ชลบุรี	5
4. วัดรังษีสุทธาวาส		ชลบุรี	3
5. วัดบ่อทองราษฎร์บำรุง		ชลบุรี	3
6. วัดหนองเกต		ชลบุรี	4
7. วัดหนองบอน		ตราด	5
8. วัดบ่อพลอย		ตราด	7
9. วัดลุ่ม (มหาชัยมงคล)		ระยอง	
10. วัดป่าประดู่		ระยอง	5
11. วัดหวายกรอง		ระยอง	6
12. วัดมาบข่า		ระยอง	4
13. วัดเขาส่าเกาทอง		ระยอง	3
14. วัดซากมะกรูด		ระยอง	2
15. วัดศรีสุทธาวาส		ปราจีนบุรี	3
16. วัดจันทรังษี		ปราจีนบุรี	4
17. วัดบางแตน		ปราจีนบุรี	4
18. วัดตาพระยา		สระแก้ว	3
ขนาดกลาง			
1. วัดหนามแดง		ฉะเชิงเทรา	1
2. วัดบางปลานัก		ฉะเชิงเทรา	2
3. วัดโพธิ์เฉลิมรักษ์		ฉะเชิงเทรา	1
4. วัดดงยาง		ฉะเชิงเทรา	1

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มขนาด หน่วยงาน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง
5. วัดเทพพนาราม	ฉะเชิงเทรา	2
6. วัดท่าข้ามเจริญศรัทธา	ฉะเชิงเทรา	3
7. วัดทุ่งเบญจา	จันทบุรี	1
8. วัดสวนส้ม	จันทบุรี	2
9. วัดช่องกระพัต	จันทบุรี	1
10. วัดพลับ	จันทบุรี	1
11. วัดหินดาษ	จันทบุรี	2
12. วัดสำโรง	จันทบุรี	2
13. วัดตามูล	จันทบุรี	2
14. วัดเขากำจัด	จันทบุรี	2
15. วัดคลองครก	จันทบุรี	2
16. วัดเนื่องจำนงค์	ชลบุรี	2
17. วัดเขาคันทรง	ชลบุรี	2
18. วัดคลองพลูราษฎร์ประสงค์	ชลบุรี	2
19. วัดศรีพโลทัย	ชลบุรี	2
20. วัดธรรมนิมิตต์	ชลบุรี	2
21. วัดบุญญฤทธิยาราม	ชลบุรี	2
22. วัดทุ่งเหียง	ชลบุรี	2
23. วัดกุณชีธาร	ชลบุรี	2
24. วัดจุกกะเเมอ	ชลบุรี	2
25. วัดเสนานรงค์	ตราด	3
26. วัดสลัก	ตราด	4
27. วัดไผ่ล้อม	ตราด	3
28. วัดเกาะลอย	ตราด	4
29. วัดเนินพระ	ระยอง	4
30. วัดช้างชนศิริราษฎร์บำรุง	ระยอง	4

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มขนาด	หน่วยงาน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง
31. วัดเขาแก้ว		ระยอง	3
32. วัดเนินสมบุรณ์		ระยอง	3
33. วัดชุมนุญสูง		ระยอง	2
34. วัดหนองพะวา		ระยอง	1
35. วัดตะพงใน		ระยอง	3
36. วัดเกาะอรัญญิกาวาส		ระยอง	3
37. วัดดอนจันทร์		ระยอง	3
38. วัดแม่น้ำคู่		ระยอง	2
39. วัดวังศิลาธรรมาราม		ระยอง	4
40. วัดเทพประสิทธิาราม		ปราจีนบุรี	2
41. วัดเลียบ		ปราจีนบุรี	2
42. วัดทับลาน		ปราจีนบุรี	2
43. วัดหนองศรีวิชัย		ปราจีนบุรี	3
44. วัดแจ้ง		ปราจีนบุรี	3
45. วัดคำภู		ปราจีนบุรี	3
46. วัดเกาะมะไฟ		ปราจีนบุรี	3
47. วัดประเทท		ปราจีนบุรี	3
48. วัดชิงกระชาย		ปราจีนบุรี	3
49. วัดโคกอุ้งทอง		ปราจีนบุรี	3
50. วัดบุฝ้าย		ปราจีนบุรี	3
51. วัดพรหมรังษี		ปราจีนบุรี	3
52. วัดตะคร้อวนาราม		ปราจีนบุรี	3
53. วัดประชาวาสอัมพวัน		ปราจีนบุรี	3
54. วัดโนนสะอาด		ปราจีนบุรี	3
55. วัดบ้านไผ่		ปราจีนบุรี	3
56. วัดโพธิ์งาม		ปราจีนบุรี	3

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มขนาด หน่วยงาน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง
57. วัดหนองคุ่ม 58. วัดมะกอดแก้ว 59. วัดเจดีย์ทอง 60. วัดศรีจุฬา 61. วัดหนองรี 62. วัดทองย้อย 63. วัดเขาป่าแก้ว	ปราจีนบุรี ปราจีนบุรี นครนายก นครนายก นครนายก นครนายก สระแก้ว	3 3 2 1 1 1 1
ขนาดเล็ก 1. วัดหินดาบ 2. วัดเทพนิมิตร 3. วัดสามแยก 4. วัดเกาะแก้วเวฬุวัน 5. วัดหนองบอน 6. วัดหนองเหลือง 7. วัดสระสองตอน 8. วัดทางแมว 9. วัดชลธิ์บุญญาวาส 10. วัดบางนาง 11. วัดแหลมแค 12. วัดหนองชันจันทาราม 13. วัดซากนิมิตร 14. วัดระเวียงรังสรรค์ 15. วัดยุคลราษฎร์สามัคคี 16. วัดคลองเพชร 17. วัดบ่อไร่	ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ชลบุรี ชลบุรี ชลบุรี ชลบุรี ชลบุรี ชลบุรี ตราด ตราด	1 1 2 1 2 1 1 1 2 2 1 1 1 2 2 2 2

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มขนาด	หน่วยงาน	จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง
	ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์		
18. วัดท่าโสม		ตราด	2
19. วัดบ้านค่าย		ระยอง	1
20. วัดวังจันทร์		ระยอง	1
21. วัดปทุมवास		ระยอง	1
22. วัดห้วยโป่ง		ระยอง	1
23. วัดจุฬามณี		ระยอง	3
24. วัดเขาน้อย		ระยอง	1
25. วัดป่าหวาย		ระยอง	1
26. วัดศาลาน้ำลึก		ระยอง	1
27. วัดเนินสว่าง		ระยอง	1
28. วัดระหารไร่		ระยอง	1
29. วัดโพธิ์ศรีทอง		ปราจีนบุรี	1
30. วัดบ้านด่านศรีทธาอุดม		ปราจีนบุรี	3
31. วัดโยธีราษฎร์ศรัทธาธรรม		นครนายก	1
32. วัดพิบูลแก้ว		นครนายก	1
33. วัดแหลมไม้ย้อย		นครนายก	1
34. วัดอัมพวัน		นครนายก	1
35. วัดศรีสุวรรณ		นครนายก	1
36. วัดช้าง		นครนายก	1
37. วัดเขาหัวนา		นครนายก	1
38. วัดประตูลัทธิอรัญเขต		สระแก้ว	1
39. วัดวังจำปี		สระแก้ว	2
รวม			271

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ชุด สำหรับสอบถามครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน เป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ

คะแนน 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความต้องการมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด พร้อมทั้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นด้วย

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง และเนื้อหาเกี่ยวกับครูผู้สอนระดับก่อนวัยเรียน นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้
2. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ซึ่งมีทั้งสิ้น 7 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามด้านความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง 4 ด้าน โดยแบ่งเป็น ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน มีทั้งสิ้น 11 ข้อ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน มีทั้งสิ้น 11 ข้อ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน มีทั้งสิ้น 10 ข้อ และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด มีทั้งสิ้น 11 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูพี่เลี้ยงทั้ง 4 ด้าน ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากทั้ง 4 ด้านแล้ว
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างข้างต้น เสนอประธานคณะกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจแก้ไขด้านภาษาและด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามฉบับแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม จำนวน 3 ท่าน คือ ร้อยตรี คณิศศักดิ์ คำถนอม ศึกษาธิการจังหวัดนครนายก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก ดร.พิมพ์ใจ เมษะรัฐสุขใส นักวิชาการศึกษา 7 ว. ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาอาชีพ กรมการศึกษานอกโรงเรียน และนางสาวอรรณณิศา วุฒิจันทร์ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา เพื่อปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูพี่เลี้ยงที่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดชลบุรี 7 แห่ง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สถิติที (t-test) ซึ่งใช้ได้ทุกข้อ และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนในข้อที่ 5 แล้ว นำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตการศึกษา 12 ระหว่างเดือนกันยายน 2540 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดต่างๆ เขตการศึกษา 12

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เสนอต่อผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เมื่อกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 นำหนังสือจากกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา พร้อมแบบสอบถาม ไปให้กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดระยอง ชลบุรี ปราจีนบุรี และนครนายก กรอกแบบสอบถาม แล้วนัดหมายวันรับคืนหลังจาก 1 สัปดาห์

3.2 ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโดยตรง จำนวน 4 คน ให้ช่วยเหลือเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมอย่างละเอียดจนสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลให้ได้ จากกลุ่มประชากรของจังหวัดตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว นำแบบสอบถามไปมอบให้แล้วนัดหมายวันรับคืนหลังจาก 1 สัปดาห์

3.3 แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ในรอบแรกได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 109 แห่ง จำนวนแบบสอบถาม 232 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.61 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.4 ในรอบที่สอง ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถามส่วนที่เหลือคืน โดยการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามแต่ละรายศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ เมื่อพบว่าศูนย์แห่งใดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังไม่ครบ ก็จัดส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบนี้ ผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนมาครบ ซึ่งรวมกับรอบแรกแล้วได้คืนมาทั้งสิ้น 271 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับกลับคืน จำนวน 271 ชุด มาพิจารณาความสมบูรณ์ของการตอบ เพื่อจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อพิจารณาแล้วจึงนำแบบสอบถามไปหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้าน และค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับความต้องการ ผู้วิจัยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนนเป็นแนวทางเทียบผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดคะแนนต่ำสุดให้มีค่าไม่ต่ำกว่า 1.00 และคะแนนสูงสุดให้มีค่าไม่เกิน 5.00 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความต้องการมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้ให้แก่ครูพี่เลี้ยง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบ

4. การทดสอบสมมติฐานเพื่อเป็นการเปรียบเทียบความต้องการของครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน จากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าคะแนนที่ (t-test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม และค่าสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีหนึ่งตัวประกอบ (One-way Analysis of Variance หรือ F-test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

- 1) มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum \bar{X}}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum \bar{X}$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

- 2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2529 :

186)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum \bar{X}^2 - (\sum \bar{X})^2}{N - (N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\bar{X}$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	$\Sigma \bar{X}^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\Sigma \bar{X})^2$	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมดหรือประชากร ในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม
ใช้ t-test โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย สองกลุ่ม
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	n_1, n_2	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One-way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
สามกลุ่ม โดยใช้ F-test (ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. 2529 : 186)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ความแตกต่างค่าเฉลี่ยสามกลุ่ม
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์ (Studentized - q - Statistic แบบ Newman Keuls' Method) (Winner. 1971 : 210-218)

$$q = \frac{T_{\text{largest}} - T_{\text{smallest}}}{MS_{\text{error}/\tilde{n}}}$$

เมื่อ q	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
T_{largest}	แทน	คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่มากที่สุด
T_{smallest}	แทน	คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่น้อยที่สุด
MS_{error}	แทน	Mean Square ของความคลาดเคลื่อน
$\tilde{n}$	แทน	Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ มีขั้นตอนของการนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ดังต่อไปนี้คือ

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสามกลุ่ม
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ คือ

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ด้านความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ตามตัวแปรอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

ตอนที่ 4 ด้านข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้อมูลของครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ด้านอายุ
วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน
ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการ
การดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบทั้งหมด	271	100
1. <u>อายุ</u>		
ต่ำกว่า 25 ปี	76	28.10
25 - 30 ปี	67	24.70
สูงกว่า 30 ปี	128	47.20
2. <u>วุฒิการศึกษา</u>		
จบชั้นประถมศึกษา	17	6.30
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น- มัธยมศึกษาตอนปลาย	213	78.60
จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า	41	15.10
3. <u>สถานภาพการสมรส</u>		
โสด	121	44.60
สมรส	150	55.40
4. <u>ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง</u>		
ต่ำกว่า 1 ปี	31	11.40
1 - 3 ปี	106	39.10
สูงกว่า 3 ปี	134	49.50
5. <u>ค่าตอบแทน</u>		
ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท	22	8.10
เดือนละ 2,500 - 3,500 บาท	224	82.70
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	25	9.20

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
6. <u>ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน</u>		
ศูนย์ขนาดเล็ก มีเด็กต่ำกว่า 35 คน	52	19.20
ศูนย์ขนาดกลาง มีเด็กจำนวน 35 - 70 คน	149	55.00
ศูนย์ขนาดใหญ่ มีเด็กจำนวน 71 คนขึ้นไป	70	25.80
7. <u>ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน</u>		
ไม่เคยได้รับการอบรม	88	32.50
เคยได้รับการอบรม	183	67.50
- จำนวน 1 ครั้ง	102	55.80
- จำนวน 2 ครั้ง	41	22.40
- จำนวน 3 ครั้ง	16	8.70
- มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	24	13.10
เข้ารับการอบรมครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ.		
- ก่อนปี พ.ศ. 2536	76	41.50
- ปี พ.ศ. 2536	53	29.00
- ปี พ.ศ. 2538	54	29.50
8. <u>เหตุผลที่มาเป็นครูพี่เลี้ยง</u>		
เพราะอยู่ใกล้บ้าน	144	53.14
เพราะรักเด็ก	127	46.86

จากตาราง 2 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน และเหตุผลที่มาเป็นครูพี่เลี้ยง ปรากฏผลดังนี้

จำแนกตามอายุ ผู้ตอบส่วนใหญ่อายุสูงกว่า 30 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 รองลงมาอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 และที่เหลือมีอายุ 25-30 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผู้ตอบส่วนใหญ่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 รองลงมาจบอนุปริญาหรือสูงกว่า จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 ส่วนที่เหลือจบชั้นประถมศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30

จำแนกตามสถานภาพการสมรส ผู้ตอบส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 ส่วนที่เหลือเป็นโสด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ผู้ตอบส่วนใหญ่มีประสบการณ์สูงกว่า 3 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมามีประสบการณ์ 1-3 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 ส่วนที่เหลือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40

จำแนกตามค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นรายเดือน ผู้ตอบส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 82.70 รองลงมา สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ส่วนที่เหลือได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10

จำแนกตามขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงานอยู่ ผู้ตอบส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ขนาดกลาง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาเป็นศูนย์ขนาดใหญ่ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 ส่วนที่เหลืออยู่ในศูนย์ขนาดเล็ก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20

จำแนกตามประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ผู้ตอบส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 และยังไม่เคยได้รับการอบรม จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 สำหรับผู้ตอบที่เคยได้รับการอบรมแล้ว ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมมาแล้ว 1 ครั้ง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 อบรมมาแล้ว 2 ครั้ง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 อบรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 ส่วนที่เหลืออบรม 3 ครั้ง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 การเข้ารับการอบรมครั้งสุดท้าย ส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมก่อนปี พ.ศ. 2536 จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมา เป็นปี พ.ศ. 2538 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 และปี พ.ศ. 2536 จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00

ด้านเหตุผลที่มาเป็นครูพี่เลี้ยง ผู้ตอบส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าอยู่ใกล้บ้าน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 53.14 ส่วนที่เหลือให้เหตุผลว่าเพราะรักเด็ก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 46.86

ตอนที่ 2 ด้านความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

ความต้องการความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 นำเสนอเป็นภาพรวม และเป็นรายด้าน ตามตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถ ในการปฏิบัติงาน	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน	4.15	0.51	มาก
2. ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน	4.00	0.55	มาก
3. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	4.36	0.54	มาก
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	4.05	0.67	มาก
รวมทุกด้าน	4.14	0.49	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 4.00-4.36$) และเมื่อจัดลำดับความต้องการ พบว่า ต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียนสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาได้แก่ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ($\bar{X} = 4.05$) และด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

สำหรับความต้องการความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน นำเสนอตามตาราง 4-7 สำหรับความต้องการความรู้ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน นำเสนอดังตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อน
วัยเรียน

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่-กล้ามเนื้อเล็ก เป็นต้น	4.03	0.76	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ขนาดส่วนสูงของเด็กชาย-หญิง ขนาดน้ำหนักของเด็กชาย-หญิง เป็นต้น	4.02	0.79	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความพอใจ ความโกรธ ความหวาดกลัว ความอยากรู้อยากเห็น เป็นต้น	4.25	0.71	มาก
4. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความต้องการความสัมพันธ์กับเด็ก การอยู่เป็นกลุ่มกับเด็กอื่นๆ เป็นต้น	4.19	0.82	มาก
5. ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ขั้นตอนของการพัฒนาด้านสติปัญญา การรับรู้ ความจำ ความสามารถในการฝึกทักษะต่างๆ เป็นต้น	4.23	0.71	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
6. ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การลงโทษ การให้รางวัล การให้โอกาสได้ทดลองทำเอง การพาไปทัศนศึกษา เป็นต้น	4.01	0.82	มาก
7. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นต้น	4.21	0.70	มาก
8. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น	4.04	0.78	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านอารมณ์จิตใจสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเล่นตามมุม การฟังนิทาน การร้องเพลง เป็นต้น	4.34	0.75	มาก
10. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านสังคมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมที่ทำร่วมกันร้องเพลง การทำงานเป็นหมู่ เป็นต้น	4.16	0.83	มาก
11. ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทักษะทางภาษา เป็นต้น	4.22	0.78	มาก
รวม	4.15	0.51	มาก

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) มี 11 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านอารมณ์จิตใจสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเล่นตามมุม การฟังนิทาน การร้องเพลง” ($\bar{X} = 4.34$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความพอใจ ความโกรธ ความหวาดกลัว ความอยากรู้ อยากเห็น เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.25$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ขั้นตอนของการพัฒนาด้านสติปัญญา การรับรู้ ความจำ ความสามารถในการฝึกทักษะต่างๆ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.23$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทักษะทางภาษา เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.22$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.21$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความต้องการความสัมพันธ์กับเด็กอื่น การอยู่เป็นกลุ่มกับเด็กอื่นๆ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.19$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านสังคมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมที่ทำร่วมกัน ร้องเพลง การทำงานเป็นหมู่ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.16$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.04$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่-กล้ามเนื้อเล็ก เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.03$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ขนาดส่วนสูงของเด็กชาย-หญิง ขนาดน้ำหนักของเด็กชาย-หญิง เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การลงโทษ การให้รางวัล การให้โอกาสได้ทดลองทำเอง การพาไปทัศนศึกษา เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.01$)

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการ
ประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน นำเสนอดังตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางร่างกายของก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การวัดการเจริญเติบโตของร่างกาย เกณฑ์การประเมินความพร้อมทางกาย เป็นต้น	4.07	0.78	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น	4.03	0.79	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับเพื่อน ทั้งเวลาเล่นและเรียน เป็นต้น	4.04	0.72	มาก
4. ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถในการฟังและพูดได้ตอบ เป็นต้น	4.04	0.76	มาก
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสังเกต	3.95	0.82	มาก
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสัมภาษณ์	3.86	0.79	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการดูจากผลงาน	3.88	0.83	มาก
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการใช้แบบทดสอบ	3.82	0.85	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กเล็ก เป็นต้น	4.03	0.77	มาก
10. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน	4.16	0.70	มาก
11. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกรายงานผลพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน	4.16	0.78	มาก
รวม	4.00	0.55	มาก

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) มี 11 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกรายงานผลพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน” ($\bar{X} = 4.16$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การวัดการเจริญเติบโตของร่างกาย เกณฑ์การประเมินความพร้อมทางกาย เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.07$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับเพื่อนทั้งเวลาเล่นและเรียน เป็นต้น” และข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์

การวัดและประเมินพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถในการฟังและพูดโต้ตอบ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.04$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นต้น” ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.03$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสังเกต” ($\bar{X} = 3.95$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการดูจากผลงาน” ($\bar{X} = 3.88$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสัมภาษณ์” ($\bar{X} = 3.86$) และ ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการใช้แบบทดสอบ” ($\bar{X} = 3.82$)

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน นำเสนอดังตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อน
วัยเรียน

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน	4.41	0.75	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุเหลือใช้มาเป็นสื่อการเรียนการสอน	4.48	0.71	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุท้องถิ่น	4.43	0.75	มาก
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุเหลือใช้ เช่น หุ่นจากขวดน้ำพลาสติก หุ่นมือกระดาษ เป็นต้น	4.42	0.74	มาก
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ซื้อมาในราคาถูก เช่น กระดาษสีนำมาปะติด พับ ตัดแต่งเป็นภาพต่างๆ เป็นต้น	4.34	0.80	มาก
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านร่างกายของกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น เครื่องปั้นปาย ห้อย โหน เป็นต้น	4.26	0.86	มาก
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น การปั้น การตัด การเขียน การวาดภาพ ระบายสี เป็นต้น	4.24	0.89	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับอารมณ์จิตใจ เป็นต้น	4.45	0.69	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเลือกสื่อที่พัฒนาการรับรู้ การจำ การจำแนกสิ่งต่างๆ การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เป็นต้น	4.24	0.72	มาก
10. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น สื่อที่สามารถดึง ถอด และต่อเป็นรูปร่างต่างๆ ได้ เป็นต้น	4.31	0.75	มาก
รวม	4.36	0.54	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) มี 10 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุเหลือใช้มาเป็นการเรียนการสอน” ($\bar{X} = 4.48$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับอารมณ์จิตใจ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.45$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุท้องถิ่น” ($\bar{X} = 4.43$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุเหลือใช้ เช่น หุ่นจากขวดน้ำพลาสติก หุ่นมือกระดาษ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.42$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน” ($\bar{X} = 4.41$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ซื้อมาในราคาถูก เช่น กระดาษสี

นำมาปะ ดัด พับ ตัดแต่งเป็นภาพต่างๆ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.34$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น สื่อที่สามารถดึง ถอด และต่อเป็นรูปร่างต่างๆได้ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.31$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านร่างกายของกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น เครื่องปีนป่าย ห้อย โหน เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.26$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น การปั้น การเขียน การวาดภาพระบายสี เป็นต้น” และข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเลือกสื่อที่พัฒนาการรับรู้ การจำ การจำแนกสิ่งต่างๆ การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.24$)

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด นำเสนอดังตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง ผู้ปกครองกับศูนย์ เช่น การจัดพบผู้ปกครองใน โอกาสต่างๆ การเชิญผู้ปกครองมาเป็นอาสาสมัคร ในศูนย์ เป็นต้น	4.07	0.93	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วน ร่วมในกิจกรรมของศูนย์ เช่น การเชิญมาเป็น วิทยากรเล่านิทาน สอนร้องเพลง ช่วยเตรียมอาหาร ให้เด็ก เป็นต้น	3.87	1.02	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้ปกครองและชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการให้ ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น เรื่องการเลี้ยงดูเด็กอย่าง ถูกวิธี สุขภาพอนามัยของเด็ก ทั้งนี้เพื่อจัดส่งไปให้ ผู้ปกครองและคนในชุมชนเป็นประจำทุกเดือน	4.06	0.94	มาก
4. ความรู้ในการเตรียมตัวเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองในโครงการต่างๆ เกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียน	4.06	0.94	มาก
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น จดหมายติดต่อผู้ปกครอง แบบรายงานประจำตัว เด็ก เป็นต้น	4.21	0.79	มาก
6. ความรู้ในการเขียนบทความ เขียนหนังสือ คู่มือ ฯลฯ	3.90	0.90	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าสถิติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประสานงาน เป็นตัวกลางในการจัดความร่วมมือกับผู้ปกครองและวัดจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อหารายได้มาสนับสนุนการศึกษา เช่น การจัดทอดผ้าป่า จัดการแสดง เป็นต้น	4.04	1.01	มาก
8. ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการเพื่อจะได้นำไปแนะนำผู้ปกครองให้ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมโภชนาการในครอบครัว	4.07	0.88	มาก
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเด็กก่อนวัยเรียน ตรงกับหัวเรื่องที่จะเชิญมาบรรยาย	3.93	0.96	มาก
10. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดตั้งมูลนิธิ หรือกองทุนเพื่อจัดหาเงินมาสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	4.26	0.92	มาก
11. ความรู้เกี่ยวกับการจัดประชุมย่อยๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครอง ครู และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	4.09	0.81	มาก
รวม	4.05	0.67	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) มี 11 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดตั้งมูลนิธิหรือกองทุนเพื่อจัดหาเงินมาสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด” ($\bar{X} = 4.26$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น จดหมายติดต่อผู้ปกครอง แบบรายงานประจำตัวเด็ก เป็นต้น”

($\bar{X} = 4.21$) ข้อที่ว่า “ความรู้ในการเตรียมตัวเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในโครงการต่างๆ เกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียน” ($\bar{X} = 4.09$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์ เช่น การจัดพบผู้ปกครองในโอกาสต่างๆ การเชิญผู้ปกครองมาเป็นอาสาสมัครในศูนย์ เป็นต้น” และข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการเพื่อจะได้นำไปแนะนำผู้ปกครองให้ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมโภชนาการในครอบครัว” ($\bar{X} = 4.07$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น เรื่องการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี สุขภาพอนามัยของเด็ก ทั้งนี้เพื่อจัดส่งไปให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนเป็นประจำทุกเดือน” ($\bar{X} = 4.06$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประสานงานเป็นตัวกลางในการจัดความร่วมมือกับผู้ปกครองและจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อหารายได้มาสนับสนุนการศึกษา เช่น การจัดทอดผ้าป่า จัดการแสดง เป็นต้น” ($\bar{X} = 4.04$) ข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับการคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเด็กก่อนวัยเรียนตรงกับหัวเรื่องที่จะเชิญมาบรรยาย” ($\bar{X} = 3.93$) ข้อที่ว่า “ความรู้ในเรื่องการเขียนบทความ เขียนหนังสือ คู่มือ ฯลฯ” และข้อที่ว่า “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ เช่น การเชิญมาเป็นวิทยากรเล่านิทาน สอนร้องเพลง ช่วยเตรียมอาหารให้เด็ก เป็นต้น” ($\bar{X} = 3.87$)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามตัวแปรด้านอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

ผลการทดสอบสมมติฐานตามตัวแปรแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน” ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.75	0.37	1.46
	ภายในกลุ่ม	268	68.58	0.26	
	รวม	270	69.33		
2. ด้านการประเมินพัฒนาการ เด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.92	1.96	6.79*
	ภายในกลุ่ม	268	77.45	0.29	
	รวม	270	81.37		
3. ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.03
	ภายในกลุ่ม	268	79.09	0.30	
	รวม	270	79.10		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	ระหว่างกลุ่ม	2	4.58	2.29	5.30*
	ภายในกลุ่ม	268	115.91	0.43	
	รวม	270	120.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.42	0.71	3.06*
	ภายในกลุ่ม	268	62.07	0.23	
	รวม	270	63.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method)

ตาราง 9 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	สูงกว่า 30 ปี	ต่ำกว่า 25 ปี	25 - 30 ปี
		3.88	4.06	4.16
สูงกว่า 30 ปี	3.88	-	0.18*	0.28*
ต่ำกว่า 25 ปี	4.06		-	0.10
25 - 30 ปี	4.16			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน
ของครูพี่เลี้ยงตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีอายุ
ต่ำกว่า 25 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 4.06, 3.88$) และ
ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุ 25-30 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 4.16,$
3.88) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ				
	ค่าเฉลี่ย	สูงกว่า 30 ปี	25 - 30 ปี	ต่ำกว่า 25 ปี
		3.93	4.09	4.23
สูงกว่า 30 ปี	3.93	-	0.16	0.30*
25 - 30 ปี	4.09		-	0.14
ต่ำกว่า 25 ปี	4.23			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน
ศูนย์ วัด ของครูพี่เลี้ยงตามอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยง
ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ($\bar{X} = 4.23, 3.93$)
ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
โดยรวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ		สูงกว่า 30 ปี	ต่ำกว่า 25 ปี	25 - 30 ปี
	ค่าเฉลี่ย	4.06	4.20	4.21
สูงกว่า 30 ปี	4.06	-	0.14*	0.15
ต่ำกว่า 25 ปี	4.20		-	0.01
25 - 30 ปี	4.21			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ความต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านของครูพี่เลี้ยงตามอายุ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ต้องการ
ความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ($\bar{X}$ = 4.20, 4.06) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.82	0.91	3.61*
	ภายในกลุ่ม	268	67.51	0.25	
	รวม	270	69.33		
2. ด้านการประเมินพัฒนาการ เด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.77	0.39	1.51
	ภายในกลุ่ม	268	68.56	0.26	
	รวม	270	69.33		
3. ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.35	1.18	4.11*
	ภายในกลุ่ม	268	76.75	0.29	
	รวม	270	79.10		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	ระหว่างกลุ่ม	2	5.17	2.59	6.01*
	ภายในกลุ่ม	268	115.32	0.43	
	รวม	270	120.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.57	1.29	5.66*
	ภายในกลุ่ม	268	60.92	0.23	
	รวม	270	63.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method) ดังปรากฏผลในตาราง 13-17 ต่อไปนี้

ตาราง 13 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็ก
 ก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

วุฒิการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	จบอนุปริญญา หรือสูงกว่า	จบชั้นประถมศึกษา	จบชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น-มัธยม ศึกษาตอนปลาย
		3.97	4.09	4.19
จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า	3.97	-	0.12	0.22*
จบชั้นประถมศึกษา	4.09		-	0.10
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น- มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.09			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อน
 วัยเรียนของครูพี่เลี้ยงตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
 ครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยง
 ที่จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า ($\bar{X} = 4.19, 3.97$) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
 สถิติ

ตาราง 14 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

วุฒิการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	จบอนุปริญญา หรือสูงกว่า	จบชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น-มัธยม ศึกษาตอนปลาย	จบชั้นประถมศึกษา
		4.22	4.36	4.66
จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า	4.22	-	0.14	0.44*
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น- มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.36	-	-	0.30*
จบชั้นประถมศึกษา	4.66	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็ก
ก่อนวัยเรียนของครูพี่เลี้ยงตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญญา หรือสูง
กว่า ($\bar{X} = 4.66, 4.22$) และครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย ($\bar{X} = 4.66, 4.36$) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน

วุฒิการศึกษา				
	ค่าเฉลี่ย	จบอนุปริญา หรือสูงกว่า	จบชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น-มัธยม ศึกษาตอนปลาย	จบชั้นประถมศึกษา
		3.75	4.10	4.28
จบอนุปริญาหรือสูงกว่า	3.75	-	0.35*	0.53*
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น- มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.10	-	-	0.18
จบชั้นประถมศึกษา	4.28	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน
ศูนย์ วัด ของครูพี่เลี้ยงตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า
($\bar{X}$ = 4.28, 3.75) และครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายต้องการ
ความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า ($\bar{X}$ = 4.10, 3.75) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 16 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษา
แตกต่างกัน

วุฒิการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	จบอนุปริญา หรือสูงกว่า	จบชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น-มัธยม ศึกษาตอนปลาย	จบชั้นประถมศึกษา
		3.91	4.17	4.27
จบอนุปริญาหรือสูงกว่า	3.91	-	0.26*	0.36*
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น- มัธยมศึกษาตอนปลาย	4.17		-	0.10
จบชั้นประถมศึกษา	4.27			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า ความต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านของครูพี่เลี้ยงตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า ($\bar{X} = 4.17, 3.91$) และครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า ($\bar{X} = 4.27, 3.91$) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” ผลการทดสอบดังตาราง 17 ต่อไปนี้

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	สถานภาพการสมรส				t
	N = 121 โสด		N = 150 สมรส		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ก่อนวัยเรียน	4.23	0.50	4.09	0.50	2.13*
2. ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ก่อนวัยเรียน	4.07	0.50	3.95	0.58	1.76
3. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็ก ก่อนวัยเรียน	4.42	0.51	4.30	0.56	1.81
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	4.19	0.57	3.95	0.72	3.05**
รวมทุกด้าน	4.22	0.43	4.07	0.52	2.65**

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{X} = 4.22, 4.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพการสมรส

แตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการความรู้ในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{X} = 4.23, 4.09$) ครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสด มีความต้องการความรู้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส ($\bar{X} = 4.19, 3.95$)

3.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 18 ต่อไปนี้

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.63	0.32	1.24
	ภายในกลุ่ม	268	68.69	0.26	
	รวม	270	69.33		
2. ด้านการประเมินพัฒนาการ เด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.13	1.57	5.37*
	ภายในกลุ่ม	268	78.20	0.29	
	รวม	270	81.37		
3. ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.64	0.32	1.08
	ภายในกลุ่ม	268	78.47	0.29	
	รวม	270	79.10		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	ระหว่างกลุ่ม	2	1.73	0.87	1.95
	ภายในกลุ่ม	268	118.76	0.44	
	รวม	270	120.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.31	0.65	2.81*
	ภายในกลุ่ม	268	62.19	0.23	
	รวม	270	63.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method) ผลปรากฏในตาราง 19-20 ต่อไปนี้

ตาราง 19 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน		สูงกว่า 3 ปี	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
เป็นครูพี่เลี้ยง	ค่าเฉลี่ย	3.93	4.01	4.28
สูงกว่า 3 ปี	3.93	-	0.08	0.35*
1 - 3 ปี	4.01		-	0.27*
ต่ำกว่า 1 ปี	4.28			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของครูพี่เลี้ยงตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่า 3 ปี ($\bar{X} = 4.28, 3.93$) และครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-3 ปี ($\bar{X} = 4.28, 4.01$) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการ
ทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการทำงาน		สูงกว่า 3 ปี	1 - 3 ปี	ต่ำกว่า 1 ปี
เป็นครูพี่เลี้ยง	ค่าเฉลี่ย	4.10	4.13	4.33
สูงกว่า 3 ปี	4.10	-	0.03	0.23
1 - 3 ปี	4.13		-	0.20*
ต่ำกว่า 1 ปี	4.33			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ความต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านของครูพี่เลี้ยงตาม
ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มี
ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ 1-3 ปี
($\bar{X}$ = 4.33, 4.13) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 21 ต่อไปนี้

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.77	0.39	1.51
	ภายในกลุ่ม	268	68.56	0.26	
	รวม	270	69.33		
2. ด้านการประเมินพัฒนาการ เด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.62	1.81	6.24*
	ภายในกลุ่ม	268	77.75	0.29	
	รวม	270	81.37		
3. ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.03	1.01	3.53*
	ภายในกลุ่ม	268	77.07	0.29	
	รวม	270	79.10		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	ระหว่างกลุ่ม	2	9.62	4.81	11.63*
	ภายในกลุ่ม	268	110.87	0.41	
	รวม	270	120.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.04	1.52	6.75*
	ภายในกลุ่ม	268	60.45	0.23	
	รวม	270	63.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับค่าตอบแทน จากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method) ผลปรากฏในตาราง 22-25 ต่อไปนี้

ตาราง 22 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

คำตอบแทน	ค่าเฉลี่ย	สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	เดือนละ 2,500- 3,500 บาท	ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท
		3.70	4.01	4.24
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	3.70	-	0.31*	0.54*
เดือนละ 2,500-3,500 บาท	4.01		-	0.23
ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท	4.24			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน
ของครูพี่เลี้ยงตามคำตอบแทนที่ได้รับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนเดือนละ 2,500 - 3,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยง
ที่ได้รับคำตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ($\bar{X}$ = 4.01, 3.70) และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับ
คำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทน
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ($\bar{X}$ = 4.24, 3.70) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตาราง 23 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

คำตอบแทน	ค่าเฉลี่ย	สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	เดือนละ 2,500-3,500 บาท	ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท
		4.26	4.34	4.64
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	4.26	-	0.08	0.38*
เดือนละ 2,500-3,500 บาท	4.34		-	0.30*
ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท	4.64			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียนของครูพี่เลี้ยงตามคำตอบแทนที่ได้รับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ($\bar{X} = 4.64, 4.26$) และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ($\bar{X} = 4.64, 4.34$) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

คำตอบแทน	ค่าเฉลี่ย	สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	เดือนละ 2,500-3,500 บาท	ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท
		3.60	4.06	4.50
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	3.60	-	0.46*	0.90*
เดือนละ 2,500-3,500 บาท	4.06		-	0.44*
ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท	4.50			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ของครูพี่เลี้ยงตามคำตอบแทนที่ได้รับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ($\bar{X} = 4.06, 3.60$) ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ($\bar{X} = 4.50, 3.60$) และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ($\bar{X} = 4.50, 4.06$)

ตาราง 25 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
รวมทุกด้าน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับคำตอบแทนจาก
การปฏิบัติงานแตกต่างกัน

คำตอบแทน	ค่าเฉลี่ย	สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	เดือนละ 2,500- 3,500 บาท	ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท
		3.88	4.14	4.38
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท	3.88	-	0.26*	0.50*
เดือนละ 2,500-3,500 บาท	4.14		-	0.24*
ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท	4.38			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า ความต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านของครูพี่เลี้ยงตาม
คำตอบแทนที่ได้รับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่ได้รับ
คำตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทน
สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ($\bar{X} = 4.14, 3.88$) ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ
2,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท
($\bar{X} = 4.38, 3.88$) และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการ
ความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ($\bar{X} = 4.38, 4.14$)

3.6 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” ผลการทดสอบความแตกต่างปรากฏดังตาราง 26 ต่อไปนี้

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.68	0.34	1.32
	ภายในกลุ่ม	268	68.65	0.26	
	รวม	270	69.33		
2. ด้านการประเมินพัฒนาการ เด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.71	0.35	1.18
	ภายในกลุ่ม	268	80.66	0.30	
	รวม	270	81.37		
3. ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.65	1.32	4.64*
	ภายในกลุ่ม	268	76.46	0.29	
	รวม	270	79.10		
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	ระหว่างกลุ่ม	2	2.34	1.17	2.65
	ภายในกลุ่ม	268	118.15	0.44	
	รวม	270	120.49		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.21	0.60	2.60
	ภายในกลุ่ม	268	62.28	0.23	
	รวม	270	63.49		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ด้านการผลิตและ การใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls' Method) ผลปรากฏในตาราง 27 ต่อไปนี้

ตาราง 27 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เป็นรายคู่ ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กที่มีขนาดแตกต่างกัน

ขนาดของศูนย์อบรมเด็ก ที่ปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ย	ศูนย์ขนาดเล็ก มีเด็ก ต่ำกว่า 35 คน	ศูนย์ขนาดใหญ่ มีเด็ก 71 คนขึ้นไป	ศูนย์ขนาดกลาง มีเด็ก 35-70 คน
		4.16	4.36	4.43
ศูนย์ขนาดเล็ก มีเด็กต่ำกว่า 35 คน	4.16	-	0.20	0.27*
ศูนย์ขนาดใหญ่ มีเด็ก 71 คนขึ้นไป	4.36	-	-	0.07
ศูนย์ขนาดกลาง มีเด็ก 35-70 คน	4.43	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่า ความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียนของครูพี่เลี้ยงตามขนาดศูนย์ที่ปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ขนาดกลางที่มีเด็ก 35-70 คน ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ขนาดเล็กที่มีเด็กต่ำกว่า 35 คน ($\bar{X} = 4.43, 4.16$) ส่วนคู่อื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.7 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน” ผลการทดสอบดังตาราง 28 ต่อไปนี้

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูน ความสามารถในการปฏิบัติงาน	ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็ก				t
	N = 88		N = 183		
	ไม่เคยได้รับการอบรม	เคยได้รับการอบรม	เคยได้รับการอบรม		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ก่อนวัยเรียน	4.16	0.50	4.15	0.51	0.21
2. ด้านการประเมินพัฒนาการเด็ก ก่อนวัยเรียน	4.10	0.58	3.96	0.53	2.00*
3. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็ก ก่อนวัยเรียน	4.37	0.58	4.35	0.53	0.23
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	4.12	0.69	4.02	0.66	1.20
รวมทุกด้าน	4.18	0.52	4.11	0.47	1.11

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้ในด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่ไม่เคยได้รับการอบรม มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ในด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่เคยได้รับการอบรม ($\bar{X} = 4.10, 3.96$)

ตอนที่ 4 ด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูพี่เลี้ยง

สำหรับข้อเสนอแนะของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีต่อการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีผู้ให้ข้อเสนอแนะมาเป็นจำนวนน้อยมาก ผลปรากฏดังตาราง 29 ต่อไปนี้

ตาราง 29 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูพี่เลี้ยง

ลำดับที่	ความต้องการ	ความถี่
	<u>ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน</u>	
1	ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	61
2	หน่วยงานควรจัดคู่มือ เอกสาร ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างเพียงพอ	32
3	หน่วยงานของรัฐควรมีการตรวจติดตามประเมินผล ให้คำแนะนำด้านพัฒนาการของเด็กเป็นระยะๆ	23
4	ควรจัดให้ความรู้ก่อนที่จะมาทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยง	19
5	ควรจัดกิจกรรมกลุ่มให้ความรู้เรื่องพัฒนาการของเด็ก อาจจัดโดยการพาไปดูงานศูนย์อื่นๆ หรือการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่ม	18
	<u>ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน</u>	
1	ควรจัดให้ความรู้โดยเชิญผู้มีความรู้หรือครูอนุบาลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการประเมินพัฒนาการเด็กมาให้ความรู้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	33
2	หน่วยงานของรัฐควรจัดอุปกรณ์เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการของเด็ก เช่น เครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัดส่วนสูง เป็นต้น	31
3	หน่วยงานของรัฐควรมีการติดตาม วัดและประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นระยะ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	28

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ความต้องการ	ความถี่
4	ควรมีแบบประเมินพัฒนาการที่แน่นอนและเด็กสามารถปฏิบัติได้จริง ตามสภาพของเด็กในเมืองและเด็กชนบท	20
5	ควรจัดให้มีคู่มือด้านการประเมินพัฒนาการเด็กประจำศูนย์ทุกศูนย์ เพื่อครูจะได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	13
6	ควรมีมาตรฐานในการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ	12
<u>ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน</u>		
1	ควรจัดอบรมหรือให้วิทยากรแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำสื่อ วิธีการใช้สื่อการสอน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	45
2	หน่วยงานควรสนับสนุนสื่อและให้มีการสำรวจว่าแต่ละศูนย์มีสื่อเพียงพอหรือไม่	38
3	รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน	29
4	หน่วยงานของรัฐ กรมการศาสนา ควรจัดส่งคู่มือ เอกสารวารสารเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอนให้แต่ละศูนย์โดยตรง	25
5	ครูที่เสี่ยงควรจัดหาวัสดุใกล้ตัวมาเป็นสื่อการสอนในกรณีไม่มีงบประมาณจัดซื้อ	22
6	การจัดอบรมการผลิตและการใช้สื่อ ควรมีเวลาและเน้นการปฏิบัติจริงให้มาก ใช้วัสดุหาง่าย ไม่แพง มีหลากหลายวิธี เน้นสีสัน ได้รับความสนใจเด็ก	19
7	ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การใช้สื่อในโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น	9
8	ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสื่อ การใช้สื่อระหว่างกลุ่ม	8

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับที่	ความต้องการ	ความถี่
	<u>ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด</u>	
1	ควรจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เช่นวันสำคัญต่างๆ	48
2	ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกันระหว่างครูพี่เลี้ยงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้านและอยู่ศูนย์	34
3	ควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	25
4	ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด	10
5	ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์แก่ผู้ปกครอง	9
6	ควรจัดให้มีคู่มือการทำหนังสือแนะนำและวิธีปฏิบัติการ	9
	<u>ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม</u>	
1	หน่วยงานของรัฐควรจัดสรรค่าตอบแทน และสวัสดิการให้ครูพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ	121
2	ควรจัดส่งครูพี่เลี้ยงทุกคนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	36
3	หน่วยงานของรัฐควรให้ความสำคัญกับครูพี่เลี้ยงมากขึ้น โดยการออกเยี่ยมเยียนและส่งเสริมขวัญกำลังใจ	25
4	กรมการศาสนาควรส่งข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อศูนย์ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ	16
5	รัฐควรจัดสวัสดิการให้แก่เด็กและครูพี่เลี้ยง ได้แก่ การประกันอุบัติเหตุ ค่ารักษาพยาบาล	14
6	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดส่งวิทยากร นักศึกษาฝึกงานมาช่วยสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ให้กับศูนย์ต่างๆ	9

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นถึงความต้องการของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะไว้เป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง” มีค่าความถี่ 61 ข้อที่ว่า “ให้หน่วยงานจัดคู่มือ เอกสาร ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างเพียงพอ” มีค่าความถี่ 32 ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรมีการตรวจติดตามประเมินผลให้คำแนะนำด้านพัฒนาการของเด็กเป็นระยะๆ” มีค่าความถี่ 23 ข้อที่ว่า “ควรจัดให้ความรู้ก่อนที่จะมาทำหน้าที่ครูพี่เลี้ยง” มีค่าความถี่ 19 และข้อที่ว่า “ควรจัดกิจกรรมกลุ่มให้ความรู้เรื่องพัฒนาการของเด็กอาจจัดโดยการพาไปดูงานศูนย์อื่นๆ หรือการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่ม” มีค่าความถี่ 19

2. ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดให้ความรู้โดยเชิญผู้ที่มีความรู้หรือครูอนุบาลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการประเมินพัฒนาการเด็กมาให้ความรู้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง” มีค่าความถี่ 33 ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรจัดอุปกรณ์เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการของเด็ก เช่น เครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัดส่วนสูง เป็นต้น” มีค่าความถี่ 31 ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรมีการติดตาม วัดและประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นระยะๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง” มีค่าความถี่ 28 ข้อที่ว่า “ควรมีแบบประเมินพัฒนาการที่แน่นอน และเด็กสามารถปฏิบัติได้จริงตามสภาพของเด็กในเมืองและเด็กชนบท” มีค่าความถี่ 20 ข้อที่ว่า “ควรจัดให้มีคู่มือด้านการประเมินพัฒนาการเด็กประจำศูนย์ทุกศูนย์เพื่อครูจะได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม” มีค่าความถี่ 13 และข้อที่ว่า “ควรมีมาตรฐานในการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้านเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ” มีค่าความถี่ 12

3. ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดอบรมหรือให้วิทยากรมาแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำสื่อ วิธีใช้สื่อการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง” มีค่าความถี่ 45 ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนสื่อและควรมีการสำรวจว่าแต่ละศูนย์มีสื่อการสอนเพียงพอหรือไม่” มีค่าความถี่ 38 ข้อที่ว่า “รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนบ้าง”

มีค่าความถี่ 29 ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐ กรมการศาสนา ควรจัดส่งคู่มือ เอกสาร วารสาร เกี่ยวกับการจัดทำสื่อการสอนให้ศูนย์โดยตรง” มีค่าความถี่ 25 ข้อที่ว่า “ครูพี่เลี้ยงควรจัดหา วัสดุใกล้ตัวมาเป็นสื่อการสอนในกรณีไม่มีงบประมาณจัดซื้อ” มีค่าความถี่ 22 ข้อที่ว่า “การจัด อบรมการผลิตและใช้สื่อ ควรมีเวลาและเน้นการปฏิบัติจริงให้มาก ใช้วัสดุหาง่าย ไม่แพง มีหลากหลายวิธี เน้นสีสันสร้างความสนใจเด็ก” มีค่าความถี่ 19 ข้อที่ว่า “ควรจัดให้มีการศึกษา ดูงานเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การใช้สื่อในโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น” มีค่าความถี่ 9 และข้อที่ว่า “ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการจัดทำสื่อ การใช้สื่อระหว่างกลุ่ม (ศูนย์)” มีค่า ความถี่ 8

4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

ข้อเสนอแนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เรียงตามลำดับ จากข้อความที่มีค่าความถี่สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน เช่นวันสำคัญต่างๆ” มีค่าความถี่ 48 ข้อที่ว่า “ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกันระหว่างครูพี่เลี้ยงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กเมื่ออยู่บ้านและอยู่ ศูนย์” มีค่าความถี่ 34 ข้อที่ว่า “ควรจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง” มีค่า ความถี่ 25 ข้อที่ว่า “ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน ศูนย์ วัด” มีค่าความถี่ 10 ข้อที่ว่า “ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับศูนย์อบรมเด็กก่อน เกณฑ์แก่ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้าใจอย่างถูกต้อง” มีค่าความถี่ 9 และข้อที่ว่า “ควรจัดให้ มีคู่มือการจัดทำหนังสือแนะนำและวิธีปฏิบัติ” มีค่าความถี่ 8

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ คือ ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรจัดสรรค่าตอบแทนและสวัสดิการให้ครูพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อ เป็นขวัญและกำลังใจ” มีค่าความถี่ 121 ข้อที่ว่า “ควรจัดส่งครูพี่เลี้ยงทุกคนเข้ารับการฝึก อบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง” มีค่าความถี่ 36 ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรให้ความสำคัญกับ ครูพี่เลี้ยงมากขึ้น โดยการออกเยี่ยมเยียนและส่งเสริมขวัญกำลังใจ” มีค่าความถี่ 25 ข้อที่ว่า “กรมการศาสนาควรส่งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อศูนย์ให้ทราบอย่างสม่ำเสมอ” มีค่าความถี่ 16 ข้อที่ว่า “รัฐควรจัดสวัสดิการให้แก่เด็กและครูพี่เลี้ยง ได้แก่ การประกันอุบัติเหตุ ค่ารักษา พยาบาล” มีค่าความถี่ 14 และข้อที่ว่า “หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดส่งวิทยากร นักศึกษา ฝึกงานมาช่วยสร้างสรรค์งานใหม่ๆ ให้กับศูนย์” มีค่าความถี่ 9

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12” เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน รายละเอียดของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดเนื้อหาจัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของครูพี่เลี้ยง

2. ทำให้ทราบถึงความต้องการของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มี ความแตกต่างกันด้านอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็น ครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การ อบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาได้ อย่างสอดคล้องกับความต้องการต่อไป

3. ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการ ปฏิบัติงาน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมิน พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาให้ตรง กับความต้องการต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 149 แห่ง ครูพี่เลี้ยงจำนวน 372 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มเป็น หน่วยจากประชากรตามข้อ 1.1 โดยมีวิธีดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยทำการจำแนกศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่อยู่ตามรายจังหวัด แล้วแบ่งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดออก เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 71 คนขึ้นไป เป็นศูนย์ ขนาดใหญ่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 35-70 คน เป็นศูนย์ขนาดกลาง และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีจำนวนเด็กตั้งแต่ 35 คนลงมา เป็นศูนย์ขนาดเล็ก ในจำนวนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดแต่ละกลุ่ม สุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาร้อยละ 80 โดยวิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดขนาดใหญ่ จำนวน 18 แห่ง ขนาดกลาง 63 แห่ง และขนาดเล็ก 39 แห่ง รวมทั้งสิ้น 120 แห่ง จากศูนย์อบรมเด็ก ก่อนเกณฑ์ในวัดที่สุ่มเอามาเป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละแห่ง ผู้วิจัยได้ใช้ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ใน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 271 คน

2. ตัวแปรสำหรับการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ที่นำมาตรวจสอบในงานวิจัยนี้มี 7 ตัวแปร ดังนี้

2.1.1 อายุ

2.1.2 วุฒิการศึกษา

2.1.3 สถานภาพการสมรส

2.1.4 ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง

2.1.5 ค่าตอบแทน

2.1.6 ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน

2.1.7 ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน

2.2.2 ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

2.2.3 ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน

2.2.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
2. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
3. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
4. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
5. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ได้รับค่าตอบแทนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
6. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
7. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ มี 7 ข้อ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งลักษณะคำถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามด้านความต้องการ ความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ใน 4 ด้าน คือ (1) ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน (2) ด้านการประเมิน พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน (3) ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน (4) ด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด มีข้อคำถามทั้งหมด 43 ข้อ ลักษณะของข้อคำถาม จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน และได้นำไปทดลองหาค่าอำนาจจำแนก และ หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ทั้งฉบับ 0.89 และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบให้ข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใน เขตการศึกษา 12 ระหว่างเดือนกันยายน 2540 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดต่าง ๆ ใน เขตการศึกษา 12

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เสนอต่อผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการ ศาสนา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เมื่อกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ ดำเนินการดังนี้

- 3.1 นำหนังสือจากกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา พร้อมแบบสอบถาม ไปให้ กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดระยอง ชลบุรี ปราจีนบุรี และ นครนายก กรอกแบบสอบถาม แล้วนัดหมายวันรับคืนหลังจาก 1 สัปดาห์

3.2 ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโดยตรง จำนวน 4 คน ให้ช่วยเหลือเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมอย่างละเอียดจนสามารถดำเนินการเก็บข้อมูลให้ได้ จากกลุ่มประชากรของจังหวัดตราด จันทบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว นำแบบสอบถามไปมอบให้แล้วนัดหมายวันรับคืนหลังจาก 1 สัปดาห์

3.3 แบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ในรอบแรกได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 109 แห่ง จำนวนแบบสอบถาม 232 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.61 ของแบบสอบถามทั้งหมด

3.4 ในรอบที่สอง ผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถามส่วนที่เหลือคืน โดยการตรวจสอบจำนวนแบบสอบถามแต่ละรายศูนย์อบรมฯ เมื่อพบว่าศูนย์แห่งใดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังไม่ครบ ก็จัดส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบนี้ ผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนมาครบ ซึ่งรวมกับรอบแรกแล้วได้คืนมาทั้งสิ้น 271 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืน จำนวน 271 ชุด มาพิจารณาความสมบูรณ์ของการตอบ เพื่อจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ คำนวณหาค่าสถิติต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง โดยแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ สำหรับข้อคำถามปลายเปิด แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้ให้แก่ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจงความถี่ของคำตอบ
2. วิเคราะห์ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การทดสอบสมมติฐานที่ได้วางไว้ในแต่ละข้อตามตัวแปรในแต่ละด้าน คือ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์อบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ใช้สถิติค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม (t-test for Independent Samples) และสถิติค่าทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสามกลุ่ม (F-test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ใช้วิธีทดสอบของนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls' Method) แล้วแต่กรณี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 271 คน จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่อายุสูงกว่า 30 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 รองลงมามีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 ส่วนที่เหลือมีอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 ด้านวุฒิการศึกษาครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 78.60 รองลงมาจบอนุปริญญาหรือสูงกว่า จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 ที่เหลือจบชั้นประถมศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30

สำหรับด้านสถานภาพการสมรส ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่สมรสแล้ว จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 ส่วนที่เหลือเป็นโสด จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 ด้านประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สูงกว่า 3 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมามีประสบการณ์ระหว่าง 1-3 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 ที่เหลือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 11.40 ด้านค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 82.70 รองลงมาได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ที่เหลือได้รับต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10

ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ขนาดกลาง มีเด็ก 35-70 คน จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาอยู่ในศูนย์ขนาดใหญ่ มีเด็กตั้งแต่ 71 คนขึ้นไป จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 ที่เหลือปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ขนาดเล็ก มีเด็กต่ำกว่า 35 คน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 ด้านประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมมาบ้างแล้ว จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 ที่เหลือยังไม่เคยได้รับการอบรม จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ซึ่งผู้ที่เคยได้รับการอบรมมาแล้วส่วนใหญ่ตอบว่าผ่านอบรมมาเพียง 1 ครั้ง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 ผ่านการอบรมมา 2 ครั้ง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 22.40 ผ่านการอบรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10 ส่วนที่เหลือผ่านการอบรมมาแล้ว 3 ครั้ง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ที่ผ่านการอบรมมาแล้ว ครั้งสุดท้ายเข้ารับการอบรมก่อนปี พ.ศ. 2536 จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ

41.50 รองลงมาเข้ารับการอบรมปี พ.ศ. 2538 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 และปี พ.ศ. 2536 จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00

ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการเข้ามาปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดว่า เพราะอยู่ใกล้บ้าน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 53.14 ส่วนที่เหลือให้เหตุผลว่าเพราะรักเด็ก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 46.86

2. ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน

2.1 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด และด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน โดยรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ โดย 2 ข้อแรก ได้แก่ “ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านอารมณ์ จิตใจ สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเล่นตามมุม การฟังนิทาน การร้องเพลง” และ “ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความพอใจ ความโกรธ ความวาดกลัว ความอยากรู้อยากเห็น”

ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ โดย 2 ข้อแรก ได้แก่ “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน” และ “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกรายงานผลพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน”

ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน โดยรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 10 ข้อ โดย 2 ข้อแรก ได้แก่ “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุเหลือใช้มาเป็นสื่อการเรียนการสอน” และ “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกสื่อ เพื่อส่งเสริม

พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับอารมณ์ จิตใจ”

ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด โดยรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก 11 ข้อ โดย 2 ข้อแรก ได้แก่ “ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดตั้งมูลนิธิ หรือกองทุนเพื่อจัดหาเงินมาสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด” และ “ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น จดหมายติดต่อผู้ปกครอง และแบบรายงานประจำตัวเด็ก”

3. ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ สมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อน เกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติ และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

3.1 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีอายุแตกต่างกัน มีความ ต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่มีอายุ ต่ำกว่า 25 ปี ต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านมากกว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี และ รายด้านพบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี และครูพี่เลี้ยงที่มีอายุ 25-30 ปี ต้องการ ความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ส่วนด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน เด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตก ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยง ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านมากกว่า ครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า และครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษา ต้องการความรู้ โดยรวมทุกด้านมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า และรายด้านพบว่า ด้านพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอน ปลาย ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญญาหรือสูงกว่า ด้านการผลิตและการใช้ สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่า

ครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า และครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นประถมศึกษาต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า และครูพี่เลี้ยงที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่จบอนุปริญาหรือสูงกว่า ส่วนด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสดต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส และรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสดต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสดต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส ส่วนด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง 1-3 ปี และรายด้านพบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์สูงกว่า 3 ปี และครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยงต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การทำงานในการเป็นครูพี่เลี้ยง 1-3 ปี ส่วนด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ได้รับค่าตอบแทนจากการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

โดยครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท และรายด้านพบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท และครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับค่าตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท

3.6 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงานในศูนย์ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์ที่มีขนาดกลางมีเด็ก 35-70 คน ต้องการความรู้น้อยกว่าครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์ที่มีขนาดเล็กมีเด็กต่ำกว่า 35 คน ส่วนด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.7 ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่

วางไว้ แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูพี่เลี้ยงที่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็ก ส่วนด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ด้านข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะของครูพี่เลี้ยง ที่มีต่อการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูพี่เลี้ยง เรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้

4.1 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง” รองลงมาคือ “ให้หน่วยงานจัดคู่มือ เอกสาร ข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างเพียงพอ” และข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรมีการตรวจติดตามประเมินผลให้คำแนะนำด้านพัฒนาการของเด็กเป็นระยะๆ”

4.2 ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดให้ความรู้โดยเชิญผู้ที่มีความรู้หรือครูอนุบาลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการประเมินพัฒนาการเด็กมาให้ความรู้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง” รองลงมาคือ “หน่วยงานของรัฐควรจัดอุปกรณ์เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการของเด็ก เช่น เครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัดส่วนสูง เป็นต้น” และข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรมีการติดตามวัดและประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นระยะๆ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง”

4.3 ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อเสนอแนะด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดอบรมหรือให้วิทยากรมาแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำสื่อ วิธีใช้สื่อการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง” รองลงมาคือ “หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุนสื่อ และควรมีการสำรวจว่าแต่ละศูนย์มีสื่อการสอนเพียงพอหรือไม่” และข้อที่ว่า “รัฐควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนบ้าง”

4.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

ข้อเสนอแนะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อที่ว่า “ควรจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เช่น วันสำคัญต่างๆ” รองลงมาคือ “ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกันระหว่างครูพี่เลี้ยงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กเมื่ออยู่บ้านและอยู่ศูนย์” และข้อที่ว่า “ควรจัดประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง”

4.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรียงตามลำดับจากข้อความที่มีความถี่สูงสุด คือ ข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรจัดสรรค่าตอบแทนและสวัสดิการให้ครูพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ” รองลงมาคือ “ควรจัดส่งครูพี่เลี้ยงทุกคนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง” และข้อที่ว่า “หน่วยงานของรัฐควรให้ความสำคัญกับครูพี่เลี้ยงมากขึ้น โดยการออกเยี่ยมเยียนและส่งเสริมขวัญกำลังใจ”

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 โดยรวมทุกด้าน พบว่าครูพี่เลี้ยงมีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มครูพี่เลี้ยงดังกล่าวส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก คือ จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย มิได้สำเร็จการศึกษาด้านอนุบาลศึกษาหรือปฐมวัยโดยตรง ซึ่งต้องมีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติ นอกจากนี้แล้วครูพี่เลี้ยงยังมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนไม่มากนัก กล่าวคือ ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมมาบ้างแล้วจากหน่วยงานของรัฐที่จัดให้ จำนวน 1 ครั้ง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษาและประสบการณ์ของการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติแล้วยังไม่เพียงพอกับความรู้ความสามารถที่จะทำหน้าที่ด้านส่งเสริมและอบรมเลี้ยงดูให้เด็กเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาได้ สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุให้มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากก็เป็นได้ ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภา ศีลสร (2526 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทุกสมรรถภาพในระดับมีความต้องการพัฒนามาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ($\bar{X} = 4.36$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูพี่เลี้ยงกลุ่มนี้ ได้มองเห็นความสำคัญของสื่อการสอนว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูพี่เลี้ยงที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นในการสร้าง ดัดแปลง ปรับปรุงสื่อที่มีอยู่แล้ว แล้วนำมาใช้ให้เหมาะสมกับเด็กเล็ก ซึ่งความรู้เหล่านี้จะเป็นแนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดหาสื่อมาใช้อย่างเพียงพอให้เหมาะสมกับสภาพการขาดแคลนสื่อที่ประสบอยู่ ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เอี่ยมละออ (2532 : 70) ที่พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กมีความต้องการมากเป็นอันดับหนึ่งในเรื่องของการผลิตสื่อการสอน อีกทั้งวิธีการดัดแปลงปรับปรุงอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเด็กเล็ก เพราะครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กส่วนมากยังต้องเป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน โดยการทำจะต้องจัดทำขึ้นมาเองจากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น แต่ยังขาดความรู้และทักษะในการผลิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันทา กิจสุวรรณ (2534 : 144) ที่พบว่า ผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กปฐมวัย จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอน เพราะสื่อเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้เป็นอย่างดี

2. ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ในด้านพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมที่ปฏิบัติงานและประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

2.1 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงตามอายุ ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 1 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมีความต้องการความรู้โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และ 25-30 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และ 25-30 ปี เป็นช่วงวัยที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญา ต้องการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 4) ที่ว่า วัยเริ่มต้นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และแสวงหาทักษะ ตลอดจนประสบการณ์ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และเพื่อสังคม ย่อมมีความต้องการที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และ 25-30 ปี มีความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูพี่เลี้ยงอยู่ในช่วงวัยที่กำลังมีศักยภาพที่จะสามารถพัฒนาตนเองได้ แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการประเมินพัฒนาการอย่างถ่องแท้ และที่สำคัญการสร้างแบบประเมินพัฒนาการ แบบทดสอบ จุดประสงค์ของพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน ต้องใช้ประสบการณ์ แต่ไม่แน่ใจว่าตนเองจะสามารถประเมินพัฒนาการในสิ่งที่ต้องการจะประเมินได้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เอี่ยมละออ (2532 : 70) ที่พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กยังขาดทักษะในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กเล็ก และไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะให้ผลตรงตามที่ต้องการหรือไม่

ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และ 25-30 ปี มีความต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีอายุสูงกว่า 30 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงขาดทักษะในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและชุมชน จึงต้องการความรู้เพื่อนำความรู้มาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครอง และติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ตรงกับ จินตนา หมูผึ้ง (2525 : 102-103) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูและผู้ปกครองควรมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อาจกระทำในรูปแบบของการจัดประชุม การสนทนา การติดต่อสื่อสารทางข่าวสาร จดหมาย และมีการติดต่อเป็นการส่วนตัว เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา

2.2 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงตามวุฒิการศึกษา ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความต้องการความรู้โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลายต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีวุฒิการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือสูงกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้แน่น ย่อมมีทักษะน้อย ไม่สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ ต่างกับครูพี่เลี้ยงที่มีความรู้มาก ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้ความชำนาญในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้มากกว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัฐดาว พิศาลพงศ์ (2535 : 193-194) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออก สังกัดกรมการศาสนา โดยทำการศึกษากับผู้บริหารศูนย์ฯ และครูพี่เลี้ยง พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องการเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติกับเด็กได้ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในที่แห่งใหม่ได้

2.3 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติของครูพี่เลี้ยงตามสถานภาพสมรส ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความต้องการความรู้โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสดต้องการความรู้โดยรวมทุกด้านมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสดต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพสมรส ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีสถานภาพโสดเป็นผู้ที่สนใจในกิจกรรมเป็นผู้ใฝ่รู้ เสียสละ และสนใจต่อการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ อยู่เสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และทำให้ตนได้พบปะกับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามนิจ จันทร (2536 : 159) ซึ่งได้ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่า การพัฒนาบุคลากรจำเป็นต้องศึกษาสำรวจความต้องการหรือความสนใจในการพัฒนา รวมทั้งปัญหาส่วนตัวในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อที่จะเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเต็มที่ อีกทั้งสนองความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้ปฏิบัติงาน

2.4 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 4 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความต้องการโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 1 ปี ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ 1-3 ปี และสูงกว่า 3 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี เป็นผู้เพิ่งเข้ามาปฏิบัติงานใหม่ มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนมาก่อน โดยส่วนมากยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการสอนเด็กก่อนวัยเรียน ยังขาดความมั่นใจในการนำความรู้ไปถ่ายทอด ตลอดจนขาดความมั่นใจในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงต้องการความรู้และทักษะการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพในการสอน สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 26) ที่ว่า ประสบการณ์ในการเรียนที่ผ่านมาของผู้ใหญ่สามารถก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดี หากผู้ใหญ่มีโอกาสได้เรียนรู้มากกว่านี้ จะสามารถแก้ไขปัญหาในภาวะผู้ใหญ่ได้ดี เพราะเขาจะมีความคิดในการแก้ปัญหาค่อนข้างสมบูรณ์ และสามารถนำไปผสมผสานกับความรู้ใหม่ๆ ให้เข้ากับความรู้เดิมได้อย่างดียิ่ง

2.5 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงตามคำตอบแทน ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 5 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความต้องการความรู้โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนต่ำกว่าเดือนละ 2,500 และเดือนละ 2,500-3,500 บาท ต้องการความรู้มากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ได้รับคำตอบแทนสูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ได้รับคำตอบแทนเดือนละ 2,500-3,500 บาท ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 54) พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ส่วนใหญ่จะได้รับคำตอบแทนระหว่าง 2,500-3,000 บาทต่อเดือน และมีวุฒิการศึกษาไม่สูงนัก ซึ่งครูพี่เลี้ยงที่มีรายได้ในระดับนี้ ยังอยู่ในสภาพที่ยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้เต็มที่นัก มีภาระค่าใช้จ่ายทั้งทางครอบครัวและการปฏิบัติหน้าที่ ไม่สามารถที่จะไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ นอกจากนี้แล้วครูพี่เลี้ยงที่เข้ามารับภาระหน้าที่ดูแลเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมีความรักในตัวเด็ก ต้องการเห็นเด็กมีความพร้อมของพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และเติบโตเป็นทรัพยากรที่ดีของประเทศชาติ จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถงานที่ปฏิบัติในหน้าที่ ทุกๆด้านให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อเด็ก อันก่อให้เกิดผลดียิ่งต่ออาชีพ ส่งผลให้ผู้บริหารและหน่วยงานเห็นความสำคัญและความสามารถของครูพี่เลี้ยง และพิจารณาส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูพี่เลี้ยงในการเพิ่มคำตอบแทน หรือสวัสดิการก็เป็นไปได้ ผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐดาว พิศาลพงศ์ (2535 : 203) พบว่า ผู้บริหารศูนย์เห็นความสำคัญของครูพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นผู้อบรมดูแลเด็กเล็กอย่างใกล้ชิด ที่ควรจะมีการปรับปรุงส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ทำการสอนในระดับครูพี่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุกแห่งด้วยการกำหนดอัตราเงินเดือนของครูพี่เลี้ยงที่ผ่านการอบรมมาอย่างดีแล้ว ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับลูกจ้างประจำของทางราชการ หรือให้มีรายได้เพียงพอกับค่าครองชีพ และถือเป็นงานอาชีพที่มั่นคงได้

2.6 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ตามขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 6 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความต้องการความรู้โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 เป็นศูนย์ขนาดกลาง จัดเป็นตัวแทนของศูนย์ขนาดเล็ก และศูนย์ขนาดใหญ่ ซึ่งครูพี่เลี้ยงไม่ว่าจะปฏิบัติงานในศูนย์ขนาดใด ย่อมมีความต้องการที่จะเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อแสวงหาความมั่นคง ต้องการพัฒนาความรู้

ตลอดจนแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น และเป็นการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตรงกับแนวความคิดเห็นของโนลส์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 91) กล่าวไว้ว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ มีความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ และแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่องานประจำที่ซ้ำซาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์ขนาดกลางมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียนมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์ขนาดเล็ก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ครูพี่เลี้ยงจะต้องจัดสภาพห้องเรียนให้มีมุมต่างๆ เช่น มุมธรรมชาติ จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จะทำให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ นอกจากการจัดสภาพห้องเรียนที่ครูพี่เลี้ยงต้องใช้สื่อการสอนต่างๆแล้ว การสอนของครูพี่เลี้ยงที่ใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนในหลายๆ รูปแบบ ได้แก่ การสาธิต การเล่าเรื่อง ฯลฯ ครูพี่เลี้ยงจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ครูพี่เลี้ยงจะต้องจัดสิ่งต่างๆ ให้อยู่ในลักษณะเป็นรูปธรรม เด็กจึงจะสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้ดี จึงเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กระดับนี้จึงจำเป็นต้องใช้สื่อมาก เพราะสื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ช่วยทุ่นแรงของครูพี่เลี้ยง อีกทั้งสื่อยังเป็นเครื่องมือ ช่วยให้เกิดพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง สื่อช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการอีกด้วย แต่สภาพปัจจุบันครูพี่เลี้ยงประสบปัญหาการขาดแคลนสื่อ (สุนันท์ ปิยะศิริ. 2539 : 114) เป็นเพราะศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบางศูนย์ไม่เคยได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเลย ครูพี่เลี้ยงบางคนต้องใช้เงินส่วนตัวในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมาให้เด็ก เช่น สี กระดาษ เป็นต้น การแก้ปัญหาที่ไม่สามารถกระทำได้สมำเสมอ เพราะครูพี่เลี้ยงมีรายได้จากค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย ดังนั้นครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จึงมีความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มพูนทักษะการคิดค้นประดิษฐ์ สะสมวัสดุสิ่งของต่างๆ ที่พอจะหาได้จากท้องถิ่น หรือวัสดุเหลือใช้ เพื่อนำมาผลิตสื่อ หรือนำมาให้เด็กเล่นสร้างสรรค์คิดประดิษฐ์ของเล่นด้วยตนเอง แต่ครูพี่เลี้ยงยังขาดความรู้ ทักษะ ตลอดจนขั้นตอนของการผลิตและการใช้สื่อที่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวณี สุขศิลป์ (2538 : 9) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษามีความต้องการในระดับมากเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และเทคนิคการใช้สื่อ ซึ่งการพัฒนาความรู้ความเข้าใจสำหรับครูผู้สอนในระดับนี้มีความจำเป็น

เพราะจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอน ซึ่งจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการสอนของครูโดยตรง และ สุนันทา กิจสุวรรณ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.7 ผลการทดสอบความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง ตามประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ทดสอบสมมติฐานข้อ 7 พบว่า ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด มีความต้องการความรู้โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในการจัดฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงที่ผ่านมา อาจมีระยะเวลาการฝึกอบรมระยะสั้นเพียง 80 ชั่วโมง 10 วัน ยังไม่สามารถทำให้ครูพี่เลี้ยงดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อีกทั้งเนื้อหาของหลักสูตร การจัดฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติจริง ทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติ จึงต้องการความรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลอันนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา เดชาวิวัฒน์สกุล (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน ตามความคิดเห็นของตนเอง พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การอบรมต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน การประเมินผล และการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่ไม่เคยได้รับการอบรม มีความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนมากกว่าครูพี่เลี้ยงที่เคยได้รับการอบรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงที่ยังไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ส่วนใหญ่มิได้สำเร็จการศึกษาสาขาปฐมวัย และมีประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ดังนั้น การที่ครูพี่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ยังไม่เคยได้รับการอบรม จะสามารถปฏิบัติหน้าที่การสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จะต้องจัดการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของครูพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนของเด็กระดับก่อนวัยเรียนให้ดียิ่งขึ้นด้วย ซึ่ง สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 172) กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการวัดผล เทคนิค และการสร้างแบบทดสอบ เมื่อการประเมินผลถูกต้อง ก็สามารถทดสอบผู้เรียนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนี เอี่ยมละออ (2532 : 76) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการการนิเทศจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6 พบว่า ครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กที่เคยได้รับการอบรม และไม่เคยได้รับการอบรม มีความต้องการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูพี่เลี้ยง

3.1 ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยงเสนอแนะให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม และพัฒนาการของเด็กอย่างน้อยปีละครั้ง และจัดคู่มือเอกสารข่าวสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับสายสามัญ ขาดความรู้ความเข้าใจด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ทำให้การเอาใจใส่ดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กขาดความสมบูรณ์ ตรงกับ เครือวัลย์ ลีมอภิชาติ (2531 : 7) กล่าวว่า การฝึกอบรม ถือเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการทำงาน โดยมีเป้าหมายให้นำความรู้ ทักษะที่ได้รับเพิ่มเติมไปเผยแพร่และปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยงเสนอแนะให้มีการเชิญผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน มาให้ความรู้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และให้มีการจัดหาอุปกรณ์ใช้ในการประเมินพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ เครื่องชั่งน้ำหนัก และที่วัดส่วนสูง เพื่อใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ ปิยะศิริ (2539 : 109-114) พบว่า ครูพี่เลี้ยงต้องการให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการอบรมด้านการประเมินผล และจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม

3.3 ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยงเสนอแนะให้มีการจัดอบรมการผลิตสื่อสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และแนะนำการใช้สื่อที่ถูกต้อง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการและการเรียนรู้เด็กก่อนวัยเรียนมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูพี่เลี้ยงที่จะนำไปใช้กระตุ้นเด็กให้เกิดการพัฒนาการให้เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามนิจ จันทร (2536 : 163) พบว่า ความต้องการของบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาเรื่องการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน

3.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด จากผลการวิจัย พบว่า ครูพี่เลี้ยงเสนอแนะให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน และควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างครูพี่เลี้ยงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก เมื่ออยู่บ้านและอยู่ศูนย์ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอแนะของ แฮมมอนด์ (Hammond. 1967 : 297-298) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู ควรทำในลักษณะบุคคลต่อบุคคล และควรกระทำวันต่อวัน ซึ่งจะให้ผลดีทั้งในโรงเรียนและชุมชน

3.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ครูพี่เลี้ยงเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐจัดสรรค่าตอบแทนและสวัสดิการให้ครูพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีรายได้ได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2539 : 86) ที่ว่า ค่าตอบแทนครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่จะได้รับค่าตอบแทน 2,500-3,000 บาท

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาค้นคว้าการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะอันจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ครูพี่เลี้ยงมีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียนสูงสุด ซึ่งเป็นข้อที่ชี้ให้เห็นว่าครูพี่เลี้ยงมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังนั้น กรมการศาสนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญที่จะจัดการศึกษา และให้การอบรมเรื่องดังกล่าวให้กับครูพี่เลี้ยงกลุ่มนี้เป็นอันดับแรก

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการศาสนา สถาบันราชภัฏ กรมการศึกษา นอกโรงเรียน หรือสำนักพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กด้านการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน โดยอาจจัดเป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาว โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โทรทัศน์ วิทยุช่วยสอน เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เป็นต้น

1.3 จากข้อเสนอแนะของครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับความต้องการ ซึ่งครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาเรื่องค่าตอบแทนและจัดสวัสดิการเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ในส่วนนี้กรมการศาสนาควรพิจารณาจัดสรรค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน อีกทั้งเพิ่มขวัญและกำลังใจในรูปแบบของการจัดสวัสดิการ อาทิ ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดของเขตการศึกษาอื่นๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ และนำผลมาเปรียบเทียบกัน

2.2 ควรศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ แต่ควรศึกษากับกลุ่มประชากรที่เป็นครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในมัสยิดซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลมาเพื่อที่จะสามารถจัดฝึกอบรมกับครูให้ครอบคลุมครูทุกกลุ่มได้

2.3 ควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์และผู้ปกครอง เพื่อหาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพี่เลี้ยง ปัญหาของครูพี่เลี้ยง ทั้งนี้เพื่อนำผลมาปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.4 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่จัดในหน่วยงานต่างๆ นำผลมาเปรียบเทียบกันเพื่อดูสัมฤทธิ์ผลของการจัด

2.5 ควรมีการประเมินผลการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดทุกแห่ง

2.6 ควรมีการศึกษาหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และมีข้อบกพร่องอย่างไร

2.7 ควรมีการศึกษาประเมินผลของการฝึกอบรมของครูพี่เลี้ยงที่มีต่อการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนว่ามีความพึงพอใจเพียงไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล รอดคล้าย. คู่มือการบริหารศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2537.
- กัญญา เดชาวิวัฒน์สกุล. ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน
ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน ตามความคิดเห็นของตนเอง.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- การศาสนา, กรม. ระเบียบกรมการศาสนา ว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พ.ศ. 2537.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2537.
- _____. ข้อมูลศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดและประจำมัสยิด. ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์
กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา, 2540. อัดสำเนา.
- กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการติดตามประเมินผลโครงการศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด กรมการศาสนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2539.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารงานบุคคลสำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531.
- เครือวัลย์ ลีมอภิชาดิ. หลักและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและการพัฒนา : แนวทางในการ
วางแผน การเขียนโครงการ และการบริหารโครงการ. สยามศิลป์การพิมพ์, 2531.
- งามนิจ จันทร. สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
อัดสำเนา.
- จินตนา หมูผึ้ง. อนุปาลศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- เจริญ ไวรวัจนกุล. การบริหารงานบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์,
2523.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. การบริหารบุคคลในองค์การทางการศึกษา. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2531. อัดสำเนา.
- ทัดดาว ลออโรจน์วงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ : กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน, 2532. อัดสำเนา.
- ทัศนีย์ เอี่ยมละออ. ความต้องการการนิเทศจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- ทิพาวดี เมฆสวรรค์. “การพัฒนากำลังคน : กิจกรรมที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบ,” วารสารข้าราชการ. 29 (1) : 21 ; พฤศจิกายน 2527.
- ธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535-2539. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2534.
- น้อย ศิริโชติ. เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- เบญจา แสงมลิ. “การจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.
- พยอม วงศ์สารศรี. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2537.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2526.
- เพ็ญศรี วายวานนท์. การบริหารทรัพยากรคน. 2530.
- ไพบลูย์ ภูริเวทย์. “การพัฒนามูลฐานในมหาวิทยาลัย,” วารสารรวมคำแหง. (ฉบับพิเศษ 2526) กรุงเทพฯ : 2526.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.
- ปิญญู สาธร. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- มนูญ ดนะวัฒนา. การบริหารและพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วีรพงศ์การพิมพ์, 2537.
- รัฐดาว พิศาลพงศ์. การศึกษาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในภาคตะวันออก สังกัดกรมการศาสนา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

วราภรณ์ บวรศิริ. “การอาชีวศึกษาและตลาดแรงงานไทย,” ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 5 : 7-13 ; เมษายน-พฤษภาคม 2525.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. “หลักการและเทคนิควิธีการอบรมเด็กปฐมวัย,” ใน เอกสารการอบรมครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2538. อัดสำเนา.

_____. โครงการฝึกอบรมครูปฐมวัย ของกรมการศาสนาร่วมกับกรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2538. อัดสำเนา.

สมาน รังสิโยกฤษฎ์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทประชาชนจำกัด, 2528.

สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

_____. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สุภา ศीलสร. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

สุธีระ ทานตวนิช. การบริหารงานในโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : สตรีเนติศึกษา, 2525.

✓ สุนันท์ ปิยะศิริ. การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

✓ สุนันทา กิจสุวรรณ. การใช้โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์เด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2538.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. การวางแผนและการประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : หจก. ทิพย์อักษร, 2525.

- เสาวณี สุขศิลป์. การศึกษาความต้องการการนิเทศของครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. อัดสำเนา.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2531.
- ศึกษานิเทศการ, กระทรวง. หนังสือกระทรวงศึกษานิเทศการ ที่ ศธ 0404/29711 เรื่องการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์. ลงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2538.
- Abelardo, G. Samonto. Philippine Government and Civil Service. Quezon City C&S Enterpice Company, 1968.
- Carter, V. Good. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1973.
- Clark, Alllen R. "A Teacher Evaluation of Selected Method of In-Service Education," Dissertation Abstracts International. 31 (6) : 2767-A ; December, 1970.
- Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Jucius, Michael J. Personnel Management. 6th ed. Illinois : Richard D. Irwin Inc., 1971.
- Harbison, Frederick A. and Charles A. Myers. Education, Manpower, and Economic. New York : McGraw-Hill, 1964.
- Hammand, Sarah Lou., Dales, Ruth J., Skipper, Dora Sikes., and Witherspoon, Ralph L. Good School For Young Children. New York : The McMillan Company, 1967.
- Kidd, J.R. How Adult Learn. New York : Association Press, 1973.
- Warren, Feinberg Harvin. "An Analysis of Guidelines for In-Service Grade 5-9," Dissertation Abstracts International. 31 (6) : 3561-A ; December, 1974.
- Winner, B. J. Statistical Principles in Experimental Design : International Student Edition. 2nd ed. Kogakushc : McGraw-Hill, 1971.

ภาคผนวก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม
แบบสอบถาม

ที่ ทม 1007/ 1608

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 มิถุนายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพรณิกา พึ่งทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาขั้นแล้ว เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.เพ็ญแข ประจันปัจจนิก

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ดร.พิมพ์ใจ เมฆธสุชาติ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1605

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ มิถุนายน 2540

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวพรณิภา หึงทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูที่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

ทั้งนี้อยู่บนความควบคุมดูแลของ

ดร.เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตได้ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นางสาวอรอนงค์ดา วุฒิจันทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
เครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้ี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริกษา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ ๒๕๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ สิงหาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวสุพรรณิกา พิงทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

ดร.เพ็ญแข ประจันปัจจนิก

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ ร.ต.คณิศรศักดิ์ คำแถม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
การวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

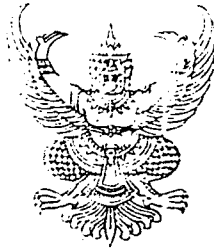
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ก.ม. 100-7/2547

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เลขที่ 23 กรุงเทพฯ 10110

2 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสุพรรณิกา พึ่งทอง เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรม
เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.เพ็ญแข ประจันปัจฉิก

ประธาน

ผศ.ดร.พิตร ทองชั้น

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากวัดในสังกัดกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา เขตการศึกษา 12 ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา, ชลบุรี,
จันทบุรี, ระยอง, ตราด, ปราจีนบุรี, นครนายก และสระแก้ว โดยขอให้ครูพี่เลี้ยงในศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัด ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2540 เพื่อเป็นข้อมูลในการ
ทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริภา ชูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 358-1119

ที่ ศธ 0304/ 10547

กองศาสนศึกษา

กรมการศาสนา กทม. 10300

10 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ครูพี่เลี้ยงกรอกแบบสอบถาม

นมัสการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเรื่อง “การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน...ชุด

ด้วย นางสุพรรณิกา พึ่งทอง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งกำลังค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด

กองศาสนศึกษา กรมการศาสนาเห็นควรให้ความสนับสนุน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านบุคลากรของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในโอกาสต่อไป จึงขอความร่วมมือให้ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดนี้ตอบแบบสอบถามให้แก่ניתดังกล่าว หรือส่งกลับไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก ภายในวันที่ 30 กันยายน 2540

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตามที่เห็นสมควรต่อไป

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายสุทธิพงศ์ ตัญญาพิศาลสุทธิ์)
ผู้อำนวยการกองศาสนศึกษา

ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์

โทร.6285236

โทรสาร 2522445

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

ดร. เพ็ญแข ประจันปัจจนึก	ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิศร ทองชั้น	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ร้อยตรี คณิงศักดิ์ คำแกม	ศึกษาธิการจังหวัดนครนายก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก
ดร. พิมพ์ใจ เมษฐ์สุขใส	นักวิชาการศึกษา 7 ว. ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาอาชีพ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
นางสาวอรรจน์ลดา วุฒิจันทร์	หัวหน้าฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา

แบบสอบถาม

เรื่อง

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดความรู้ในการเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูพี่เลี้ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบเสียหายแก่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใดทั้งสิ้น ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบข้อความทุกข้อตามความเป็นจริง และตอบข้อความทุกตอนทุกข้อ ไม่เว้นข้อหนึ่งข้อใดไว้

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง

ตอนที่ 1
ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. อายุ
 - ☐ ต่ำกว่า 25 ปี
 - ☐ 25 - 30 ปี
 - ☐ สูงกว่า 30 ปี
2. วุฒิการศึกษา
 - ☐ จบชั้นประถมศึกษา
 - ☐ จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย
 - ☐ จบอนุปริญญา หรือสูงกว่า
3. สถานภาพการสมรส
 - ☐ โสด
 - ☐ สมรส
4. ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง
 - ☐ ต่ำกว่า 1 ปี
 - ☐ 1 - 3 ปี
 - ☐ สูงกว่า 3 ปี
5. ค่าตอบแทน
 - ☐ ต่ำกว่าเดือนละ 2,500 บาท
 - ☐ เดือนละ 2,500 - 3,500 บาท
 - ☐ สูงกว่าเดือนละ 3,500 บาท
6. ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดที่ปฏิบัติงาน
 - ☐ มีเด็กต่ำกว่า 35 คน
 - ☐ มีเด็กจำนวน 35 - 70 คน
 - ☐ มีเด็กจำนวน 71 คนขึ้นไป
7. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน
 - ☐ ไม่เคยได้รับการอบรม
 - ☐ เคยได้รับการอบรม จำนวน.....ครั้ง ครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ.
8. เหตุผลที่มาเป็นครูพี่เลี้ยง

.....

.....

ตอนที่ 2

ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด ที่ควรจัดไว้ให้กับครูพี่เลี้ยง ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่า ท่านมีความต้องการในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่าน

คะแนน 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความต้องการมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	<u>ความต้องการความรู้ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 3-6 ปี)</u>					
1	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่-กล้ามเนื้อเล็ก เป็นต้น					
2	ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ขนาดส่วนสูงของเด็กชาย-หญิง ขนาดน้ำหนักของเด็กชาย-หญิง เป็นต้น					
3	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความพอใจ ความโกรธ ความหวาดกลัว ความอยากรู้อยากเห็น เป็นต้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
4	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ความต้องการความสัมพันธ์กับเด็ก การอยู่เป็นกลุ่มกับเด็กอื่นๆ เป็นต้น					
5	ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น ขั้นตอนของการพัฒนาด้านสติปัญญา การรับรู้ ความจำ ความสามารถในการฝึกทักษะต่างๆ เป็นต้น					
6	ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การลงโทษ การให้รางวัล การให้โอกาสได้ทดลองทำเอง การพาไปทัศนศึกษา เป็นต้น					
7	ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหว กิจกรรมเข้าจังหวะ เป็นต้น					
8	ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมการเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น					
9	ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านอารมณ์จิตใจสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเล่นตามมุม การฟังนิทาน การร้องเพลง เป็นต้น					
10	ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านสังคมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมที่ทำร่วมกันร้องเพลง การทำงานเป็นหมู่ เป็นต้น					
11	ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ด้านศิลปะ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ทักษะทางภาษา เป็นต้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	<u>ความต้องการความรู้ด้านการประเมินพัฒนาการของ</u> <u>เด็กก่อนวัยเรียน</u>					
1	ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางร่างกายของก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การวัดการเจริญเติบโตของร่างกาย เกณฑ์การประเมินความพร้อมทางกาย เป็นต้น					
2	ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น					
3	ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับเพื่อน ทั้งเวลาเล่นและเรียน เป็นต้น					
4	ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เกณฑ์การประเมินความสามารถในการฟังและพูดได้ตอบ เป็นต้น					
5	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสังเกต					
6	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการสัมภาษณ์					
7	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการดูจากผลงาน					
8	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือวัดและประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการใช้แบบทดสอบ					
9	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กเล็ก เป็นต้น					
10	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน					
11	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการบันทึกรายงานผลพัฒนาการและความพร้อมในการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	<u>ความต้องการความรู้ด้านการผลิตและการใช้สื่อ</u> <u>การเรียนการสอนเด็กก่อนวัยเรียน</u>					
1	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน					
2	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้วัสดุเหลือใช้มาเป็นสื่อการเรียนการสอน					
3	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุท้องถิ่น					
4	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุเหลือใช้ เช่น ฟันจากขวดน้ำพลาสติก ฟันมือกระดาษ เป็นต้น					
5	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่ซื้อได้ในราคาถูก เช่น กระดาษสีนำมาปะ ตัด พับ ตัดแต่งเป็นภาพต่างๆ เป็นต้น					
6	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านร่างกายของกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น เครื่องปั้นปาย ห้อย โหน เป็นต้น					
7	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็ก เช่น การปั้น การตัด การเขียน การวาดภาพระบายสี เป็นต้น					
8	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกสื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น เพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับอารมณ์จิตใจ เป็นต้น					
9	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น การเลือกสื่อที่พัฒนาการรับรู้ การจำ การจำแนกสิ่งต่างๆ การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ เป็นต้น					
10	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลือกใช้สื่อเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน เช่น สื่อที่สามารถดึง ถอด และต่อเป็นรูปร่างต่างๆ ได้ เป็นต้น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
	<u>ความต้องการความรู้ด้านการสร้างความสัมพันธ์</u> <u>ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด</u>					
1	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับศูนย์ เช่น การจัดพบผู้ปกครองในโอกาสต่างๆ การเชิญผู้ปกครองมาเป็นอาสาสมัครในศูนย์ เป็นต้น					
2	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์ เช่น การเชิญมาเป็นวิทยากรเล่านิทาน สอนร้องเพลง ช่วยเตรียมอาหารให้เด็ก เป็นต้น					
3	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น เรื่องการเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกวิธี สุขภาพอนามัยของเด็ก ทั้งนี้เพื่อจัดส่งไปให้ผู้ปกครองและคนในชุมชนเป็นประจำทุกเดือน					
4	ความรู้ในการเตรียมตัวเป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในโครงการต่างๆ เกี่ยวกับเด็กก่อนวัยเรียน					
5	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น จดหมายติดต่อผู้ปกครอง แบบรายงานประจำตัวเด็ก เป็นต้น					
6	ความรู้ในการเขียนบทความ เขียนหนังสือ คู่มือ ฯลฯ					
7	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประสานงาน เป็นตัวกลางในการจัดความร่วมมือกับผู้ปกครองและวัดจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อหารายได้มาสนับสนุนการศึกษา เช่น การจัดทอดผ้าป่า จัดการแสดง เป็นต้น					
8	ความรู้เกี่ยวกับโฆษณาการเพื่อจะได้นำไปแนะนำผู้ปกครองให้ปฏิบัติเพื่อส่งเสริมโฆษณาการในครอบครัว					
9	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเด็กก่อนวัยเรียน ตรงกับหัวเรื่องที่จะเชิญมาบรรยาย					
10	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดตั้งมูลนิธิ หรือกองทุนเพื่อจัดหาเงินมาสนับสนุนศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด					
11	ความรู้เกี่ยวกับการจัดประชุมย่อยๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครอง ครู และศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด					

ตอนที่ 3
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถ
ในการปฏิบัติงานให้แก่ครูที่เลี้ยง

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ครูที่เลี้ยง? โปรดให้รายละเอียด โดยเขียนลงในช่องว่างข้างล่างนี้

1) ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน

.....

.....

.....

2) ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

.....

.....

.....

3) ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของเด็กก่อนวัยเรียน

.....

.....

.....

4) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด

.....

.....

.....

5) ข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดให้รายละเอียด)

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

สุพรรณิกา พึ่งทอง

ผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุพรรณิกา ฟุ้งทอง
ภูมิลำเนา	ตำบลบ้านพริก อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	ข-137/54 ถนนท่าซ้อย ตำบลนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา 6
สถานที่ทำงาน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี จากโรงเรียนพาณิชยการมวกะสัน
พ.ศ. 2531	ครุศาสตรบัณฑิต เอกพลศึกษา จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

บทคัดย่อ
ของ
สุพรรณิกา พึ่งทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ใน 4 ด้าน คือ ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนเด็กก่อนวัยเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด และเพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยง จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง ค่าตอบแทน ขนาดของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน ตลอดจนรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 จำนวน 120 แห่ง เป็นครูพี่เลี้ยงทั้งสิ้น 271 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเป็นหน่วย โดยนำมาร้อยละ 80 ของแต่ละขนาดของศูนย์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน-คูลส์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. เมื่อวิเคราะห์ความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ทั้ง 4 ด้าน ตามตัวแปรต่างๆ พบว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีอายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูพี่เลี้ยง และค่าตอบแทนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานอยู่ในศูนย์ขนาดแตกต่างกันและมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดความรู้เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด เขตการศึกษา 12 ที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละรายด้าน มีดังต่อไปนี้

๖

ด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัด
อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็ก และจัดคู่มือ เอกสาร
ข่าวสารที่เกี่ยวกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างเพียงพอ ด้านการ
ประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเชิญผู้มีความรู้ ผู้เชี่ยวชาญ
ในการประเมินพัฒนาการเด็กให้ถ่ายทอดความรู้อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดหา
อุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอน
เด็กก่อนวัยเรียน มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรมการผลิตสื่อสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และ
แนะนำการใช้สื่อที่ถูกต้อง ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ศูนย์ วัด มีข้อเสนอแนะว่า
การจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี และด้านข้อเสนอ
แนะเพิ่มเติม มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้หน่วยงานของรัฐจัดสรรค่าตอบแทน และสวัสดิการแก่
ครูพี่เลี้ยงเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ครูพี่เลี้ยง

A STUDY ON THE NEEDS FOR KNOWLEDGE FOR UPLIFTING
JOB PERFORMANCE ABILITIES OF CHILD-CARE TAKERS
IN THE BUDDHIST TEMPLE PRE-SCHOOL CHILD-CARE
CENTERS EDUCATION REGION XII

AN ABSTRACT
BY
SUPUNNIKA PHUENGTHONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1998

This study was a survey research aimed to investigate the Needs for knowledge for uplifting job performance abilities of child-care takers in the Buddhist Temple Pre-school Child-care centers Education Region XII in 4 aspects, which were development and learning of pre-school children, the evaluation of the child development, created and using instructional medias for the pre-school and promoting the relationship among home, Child-care centers and Buddhist Temple. The study also compared the Needs for knowledge for uplifting job performance abilities of child-care takers, varied by age, educational background, marital status, working experience, wages, size of pre-school centers, and training experience for child-care. Suggestions concerning knowledge for uplifting job performance abilities of child-care takers were also collected.

The samples used in this study were 271 child-care takers working at 120 Pre-school Child-care center in Education Region XII, drawing out from 80% of the population. The instrument used in the study was the questionnaire divided into 3 sections with rating-scale section and open-ended section. Percentage, Means, Standard deviation, t-test, F-test and Newman Kules' method were used for analyzing the data.

Research results were as follows:-

1. Needs for knowledge for uplifting job performance abilities of child-care takers in the Buddhist Temple Pre-school Child-care centers Education Region XII in 4 aspects by all and by each aspect were at high level.
2. Comparing needs for knowledge for uplifting job performance abilities of child-care takers in 4 aspects, varied by age, educational background, marital status, working experience and wages, differences were found at .05 and .01 level of statistical significant different.

Child-care takers who were differences in training experiences and sizes of child-care centers had no differences in needs for knowledge for uplifting job performance abilities.

3. As for knowledge for child development and learning, the child care takers suggested that short-course training as well as hand books and other documents should be provided. In addition, experts in child development should be invited to give knowledge to child-care takers, frequently. Knowledge for creating teaching materials, as well as activities, which home Child-care center and the temple could do together should be arranged.

Child-care takers suggested that more wages and other benefits should be provided in order to increase work efficiency.